UNIVERSITETET I BERGEN
Det medisinsk-odontologiske fakultet

Styre-sak: 26/12

Sak nr.: 12/2268

Møte: 11.04.2012

Utdanningsmeldingen 2011

I henhold til brev fra Universitetsdirektøren 19.01.12 skal fakulteter og institutter utarbeide utdanningsmeldinger for 2011. Institusjonens meldinger skal behandles i Universitetsstyret i første halvår.

I Utdanningsmeldingen skal det gis en samlet vurdering av studieporteføljen, utviklingstrekk, fakultetets arbeid med studiekvalitet og universitetsstyrets prioriterte områder. Forslag til intern allokering av studieplasser skal meldes inn i egen tabell vedlagt meldingen, i år også for våre 2-årige masterprogram.

Utkast til utdanningsmelding for 2011 fra Det medisinsk-odontologiske fakultet er vedlagt, inkludert meldinger fra institutter. Som ledd i styrking av mandatet for programutvalgene er det i år også utarbeidet rapporter fra programutvalgene som innspill til arbeidet med utdanningsmelding (disse er også vedlagt styresaken).

De sentrale resultatindikatorene er presentert under, til orientering (2011-tall sett i forhold til 2010-tall). Tallene er drøftet i utdanningsmeldingen.

Resultatindikator	**Resultat 2011**	Resultat 2010
Studiepoeng (årsenheter)	1518	1662
Mastergrader (inkl. profesjon), herav:	307	266
- 2-årige master	71	64
- 5-årig master (odontologi)	40	43
- 5-årig master (farmasi)	19	10
- Reseptar	4	1
- Medisin	173	148
Utvekslingsstudenter, herav:	108	134
- utreisende	39*	66
- innreisende	69	68

* utreisende farmasistudenter høsten 2011 (12 stk) er ikke inkludert her, slik de er for 2010-tallene

Utkast til utdanningsmelding for 2011 ble drøftet i Studieutvalget på møte 7.mars (sak 09/12). Kommentarer fra utvalget er innarbeidet.

Utdanningsmeldingen oversendes Universitetsdirektøren innen fristen 15. april.

Fakultetsdirektøren legger fram følgende

<u>forslag til vedtak</u>:

1. Fakultetsstyret tar til orientering de oppnådde resultatene for 2011.

2. Fakultetsstyret vedtar Utdanningsmeldingen for Det medisinsk-odontologiske fakultet 2011. Dekanen får fullmakt til å innarbeide innspill og ferdigstille meldingen innen fristen 15. april.

Vedlegg:
- utkast til utdanningsmelding 2011 for MOF
- statistikkvedlegg for MOF
- nøkkeltall for utdanning 2011 - MOF
- opptaksrammer for MOF 2013
- innspill fra instituttene ved MOF
- innspill fra programutvalgene ved MOF

22.03.2012-krwa

UTDANNINGSMELDING 2011

Det medisinsk-odontologiske fakultet

(Utkast til fakultetsstyret 11.04.12)

1. Generell omtale av studietilbudet ved fakultetet

Studieprogramporteføljen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet for 2011:

Bachelorprogram
- Bachelor i human ernæring
- Bachelor i tannpleie

Integrerte masterprogram / profesjonsstudier
- Medisinstudiet
- Tannlegestudiet
- Forskerlinjen (tilbys studenter ved medisin- og tannlegestudiet)
- Integrert master i farmasi (*administrert av MOF f.o.m. 01.01.11)*

Masterprogram
- Master i medisinsk biologi – studieretning human fysiologi
- Master i medisinsk biologi - studieretning medisinsk cellebiologi
- Master i medisinsk biologi - studieretning Biomedical Image Sciences
- Masterprogram i internasjonal helse
- Masters programme in Oral sciences
- Erasmus Mundus "European Master of Science in International Health"
- Master i ernæring – studieretning human ernæring
- Master i ernæring – studieretning klinisk ernæring
- Erfaringsbasert master i helseledelse, kvalitetsforbedring og helseøkonomi (SEVU)
- Masterprogram i farmasi for reseptarer (*administrert av MOF f.o.m. 01.01.11)*
- Klinisk masterstudium for fysioterapeuter i Manuell terapi (MFMT)
- Master i helsefag – studieretning sykepleievitenskap
- Master i helsefag – studieretning fysioterapivitenskap
- Master i helsefag – studieretning radiografi- og bioingeniørfagene (RAB)
- Master i helsefag – studieretning genetisk veiledning

Studenter ved Masterprogram i helsefremmende arbeid og helsepsykologi, samt Masterprogram i logopedi ved Det psykologiske fakultet, tar felles studiedel (30 studiepoeng) ved Masterprogram i helsefag (MOF) sammen med studentene ved dette programmet.

De 8 instituttene ved fakultetet har i tillegg undervisning knyttet til forskerutdanningen og forskerskoler, spesial-/spesialistutdanningen i odontologi, legers etter- og videreutdanning, internasjonale samarbeidsprosjekter med mer.

I tabellvedlegget til utdanningsmeldingen gis en oversikt over de totalt 465 emnene som er registrert på fakultets- og instituttnivå (tabell 1 – *Emner*). Oversikten viser registrerte emner, emner det er timeplanfestet undervisning i og emner som tilbys på engelsk. Antall emner er relativt stabilt, og det er som oftest i forbindelse med skifte av studieplanversjoner at variasjoner ved vårt fakultet vises (opprettelse av nye emner, utfasing av gamle emner).

Oversikten over studieprogram med opptak (tabell 2) viser at vi ved MOF har 16 slike studieprogram.

UTDANNINGSMELDING 2011 MOF

Som oppfølging av fakultetets strategiske plan (2010 – 2014) ble det våren 2011 vedtatt egne handlingsplaner, der *Handlingsplan for utdanning 2011-2013* angir retning for våre satsninger på studiesiden. Mange av tiltakene vil bli omtalt utover i meldingen, og det kreves konkret oppfølging både på fakultet, institutt og utvalgsnivå i kommende periode.

Vi har en stor bredde i studieporteføljen vår, og den ble ytterligere styrket i 2011 ved at MOF fikk organisatorisk ansvar for studietilbudene i farmasi. Integreringen av farmasi både faglig og organisatorisk krever fortsatt ledelsesfokus for å fungere i optimale rammer, men 2011 har vist at vi kan fortsette det gode faglige samarbeidet på tvers av fagmiljø og fakulteter selv om studiene nå er knyttet til MOF.

Økningen av studieplasser ved bachelor i tannpleie (10 nye fullfinansierte studieplasser f.o.m høsten 2011) har gitt det odontologiske fagmiljøet mulighet til videre oppbygging av studiet som landets største. Utfordringen er allikevel å holde studenttallet stabilt (pr mars er det 26 studenter på kullet som ble tatt opp høsten 2011). Fakultetet antar at det vil styrke studiet også på læringsmiljøsiden når samlokalisering i nytt odontologibygg er på plass ved studiestart 2012. Økningen i studenttall stiller økende krav til både bemanning, praksisutplassering og veiledningskapasitet fremover.

Vi opplever fortsatt utfordringer innen ernæringssatsingen ved fakultetet. Nye studieplasser på master i klinisk ernæring (5 nye fullfinansierte studieplasser f.o.m høsten 2011) forutsetter et styrket opptaksgrunnlag, noe frafallsproblematikken på bachelornivå dels forhindrer. Programutvalg for ernæring har tatt kraftigere tak i problemstillingen i utgangen av 2011 og er i ferd med å planlegge tiltak for å snu utviklingen.

For mastertilbudet vårt innen helsefag har studieretningen på radiografi- og bioingeniørfagene (RAB) spesielle utfordringer. Forhold rundt fagspesifikt opplegg, veiledning og bemanning gjør at ansvarlig institutt (Institutt for samfunnsmedisinske fag) trenger støtte fra andre fagmiljø for at fakultetet skal kunne videreføre tilbudet for radiografer (Ingen radiografer ble tatt opp hverken i 2011 eller 2010).

En prosess for å revidere profesjonsstudiet i medisin ble igangsatt i 2010, og i 2011 ble det bestemt at detaljarbeidet for å jobbe frem en ny studieplan skal starte. Rammene for en inndeling av studiet i bachelor/master ble vedtatt i fakultetsstyret ved MOF januar 2012, og det etableres arbeidsgrupper som skal jobbe med semesterplanlegging, undervisnings- og vurderingsformer, oppfølging av samhandlingsperspektivet mm. Forventet opptak til ny studieplan i medisin vil være tidligst høsten 2014. En endring av medisinstudiet vil ha store konsekvenser for de fleste instituttene ved fakultetet, og arbeidet ses også i sammenheng med den pågående organisasjonsendringen som er i prosess ved fakultetet (prosjektet *Framtidens fakultet*). Vedtatt organisasjonsendring skal iverksettes f.o.m. 01.01.2013.

Det ble høsten 2011 etablert to samarbeidsgrupper innen utdanning mellom Høgskolen i Bergen og MOF; samarbeid om studium i Master laboratorieteknologi-proteomikk og genomikk og samarbeid om tilnærming til samhandlingsreformen.
Sammen med Universitetet i Stavanger utredes det et samarbeid om etablering av utdanningstilbud i kiropraktikk, der MOF eventuelt skal bidra med deler av kursopplegget.

Som eget vedlegg til meldingen er tabell over studietilbud og opptaksrammer for 2013, både for Samordna opptak og for 2-årige masterprogram ved fakultetet.

2. Kvalitativ omtale av vedlagt studie- og studentstatistikk[1]

Opptak, studieplasser og studenttall
Søkertallene for 2011 (jfr. tabell 3 – *Opptak*) viser totalt sett en positiv økning i antall primærsøkere til våre studieprogram i forhold til 2010; fra 918 kvalifiserte primærsøkere i 2010 til *1102* kvalifiserte primærsøkere i 2011. (NB: for 2011 er måleparameter endret i tråd med krav fra KD; tidligere omtale av antall primærsøkere for studieprogrammene er nå endret til *kvalifiserte* primærsøkere.)

Den største økningen for 2011 var på profesjonsstudiet i medisin; fra 471 (2010) til *598* kvalifiserte primærsøkere i 2011. Også for odontologistudiet var det en økning (fra 99 i 2010 til *108* i 2011), og tilsvarende på farmasi (fra 28 i 2010 til *31* i 2011).

For bachelor i tannpleie så vi frem til 2010 en beskjeden økning i antall søkere, men for 2011 så vi dessverre en nedgang fra 61 (2010) til *53* kvalifiserte primærsøkere i 2011. Med utvidelsen av studieplasser i tannpleie ser vi utfordringene med god rekruttering av studenter.
Søkertallene til bachelor i human ernæring viste derimot en liten økning (fra 44 til *46* kvalifiserte primærsøkere).

For masterprogrammene samlet viser tabell 3 en økning fra 2010 til 2011 (fra 206 til *252* søkere) men siden studieprogrammet Klinisk masterstudium - Manuell terapi (MAMD- MANT) ikke hadde opptak i 2010 relaterer økningen seg til det forholdet. Master i helsefag – Genetisk veiledning (MAMD-GENV) hadde opptak i 2010, men ikke i 2011.

Erfaringen vår med opptak, ja-svar og oppmøte for profesjonsstudiene tilsier at det må gis betydelig flere tilbud i hovedopptaket enn antall studieplasser tilsier. Det må videre være effektive systemer for supplering også etter semesterstart. MOF ønsker en kontrollert overbooking også etter semester-start for å kunne utdanne det antall studenter som vi har studieplasser og rigget kapasitet til.

Etter nedleggelse av Opptakssentralen medisin våren 2011 ble forøvrig opptaksarbeidet til studieåret 2011/12 overtatt av Studieadministrativ avdeling her ved UiB. Fakultetet synes denne overgangen til lokalt opptaksarbeid gikk veldig bra, og vil følge opp videre arbeid i fortsatt nær dialog med SA.

Vi har en stabil mengde studenter på fakultetet, relatert til forutsigbare opptaksrammer for våre studieprogram. For 2011 hadde vi registrert *1725* studenter (mot 1790 studenter på samme tid i 2010), jfr. tabell 4 - *Registrerte studenter.*

Studiepoengproduksjon
Fakultetet har som forventet en nedgang i studiepoengproduksjon i 2011, med et resultat på *1518* årsenheter (mot 1662 i 2010), alle tall inkludert farmasi. Jfr. tabell 11a *Egenfinansierte årsenheter ut fra emnets tilhørighet*. I forbindelse med studieplanovergang på medisinstudiet har vi som kjent i årene 2008-2010 hatt en midlertidig forhøyet studiepoengproduksjon på programmet, der høy uttelling i studiepoeng i de siste studieår på 150-planen kombineres med jevn uttelling i Medisin 2005. Dette er altså ikke en reell nedgang i aktivitet, kun uttrykk for en strukturell endring.

[1] I dette punktet refererer alle tallene til tabeller i vedlegget til meldingen. Tallene baserer seg på kvalitetssikrede tall fra fakultetene i de semestervise rapporteringsrundene. Tabellene er utarbeidet av Studieadministrativ avdeling UiB.

Tabell 11a viser videre fordelingen av årsenheter (60 studiepoengs-enheter*)* på de enkelte studieprogrammene. For manuell terapi og genetisk veiledning er det opptak kun hvert 2. år, derfor forhøyet produksjon annethvert år.

I 2010 ble det tatt inn et etterslep på registreringer for spesialistutdanningen i odontologi, et hopp fra 2009. For 2011 er registreringen her i tillegg justert med lavere finansieringsprosent.

Ferdige kandidater
Antall kandidater som ble uteksaminert ved fakultetet i 2011 var totalt på *337*, og det er en økning fra 2010 (totalt 309 kandidater). Jfr. tabell 6 – *Ferdige kandidater*.

Store avgangskull på medisinstudiet i 2011 (hhv 90 vår og 83 høst, totalt *173* kandidater) trekker opp statistikken for fakultetet. Vi har også økning i kandidattall på farmasistudiet, med *19* uteksaminerte kandidater for 2011 (10 kandidater i 2010).

For de 2-årige masterprogrammene ved fakultetet er det en liten økning i kandidattallene, fra 64 kandidater i 2010 til *71* kandidater i 2011. På masterprogrammet i klinisk ernæring ble de første 6 kandidatene ferdige i 2010, og i 2011 er antall kandidater 7 stk.
Tidligere lave kandidattall for masterprogrammene i medisinsk biologi har i 2011 en liten økning – for human fysiologi og medisinsk cellebiologi. Rekrutteringssituasjon er her fremdeles utfordrende, og i 2011 hadde bortimot halvparten av de nye masterstudentene utenlandsk utdanningsbakgrunn.

Ferdige kandidater på bachelor i tannpleie er redusert fra 28 kandidater i 2010 til *15* kandidater i 2011. 2010 var imidlertid et rekordår for antall uteksaminerte tannpleiere, så i 2011 kan det sies å være et normalisert resultat. Odontologistudiet hadde en liten nedgang i 2011, med et kull på *40* ferdige kandidater (mot 43 kandidater i 2010).
For helsefag er det som ser ut som nedgang på genetisk veiledning og manuell terapi relatert til ordningen med opptak annethvert år - som gir tilsvarende utslag i ferdige kandidater.

Internasjonalisering
For 2011 har fakultetet et resultat på totalt *108* utvekslingsstudenter, med hhv *39* ut- og *69* innreisende studenter. Som tabell 7 *Utveksling* viser er dette en nedgang fra 2010, der tilsvarende tall var totalt 134, med 66 ut- og 68 innreisende studenter. Nedgangen er imidlertid svakere enn det tallene viser, den relaterer seg primært til at farmasistudentene – som tilbringer et høstsemester som en integrert del av sitt studie ved University of East Anglia i Norwich/England – ikke er registrert som utvekslingsstudenter for høsten 2011.

Kategorien utveksling inkluderer her internasjonal studentaktivitet på profesjonsstudiene og mastergradsnivå, med opphold over 3 måneders varighet. Fakultetet har i sin internasjonale satsing også tilrettelagt for kortere opphold som ikke kommer med i denne kategorien, bl.a. Global Helse, avtalen med Makerere University (Uganda) i desentral 2 på medisinstudiet og Clinical rotation av kortere varighet.

3. Oppfølging av universitetsstyrets og fakultetets mål og prioriteringer 2011

Prioriterte områder for UiB/universitetsstyrets prioriteringer

- *Kvalitet i utdanning – tiltak for å fremme kvalitet*

Fakultetets Handlingsplan for utdanning 2011-2013 definerer mange av de sentrale tiltakene for å fremme kvalitet i utdanningene som vi har jobbet med inneværende år. Kort oppsummert er det tiltak som omhandler både arbeid med læringsutbyttebeskrivelser, revisjon av studieplanen i medisin, styrking av programutvalgene, bedre tilrettelagte studieopphold i utlandet, oppfølging av pedagogiske ferdigheter, synliggjøring av undervisning og studiekvalitetstiltak, tilpassing til nye undervisningsarenaer og praksisfeltet og følge opp evalueringer på emne- og programnivå. Alle disse tiltakene vil bli nærmere omtalt i punktene som følger.

- *Studiegjennomføring på bachelornivå*

Vi har ved fakultetet gjennom flere år hatt utfordringer i studiegjennomføringen på våre to bachelorprogram; Bachelor i human ernæring og Bachelor i tannpleie. For ernæring er det særlig studentenes overgang til medisin- eller odontologistudiet som bidrar til lav gjennomføring. For tannpleie har det vært mye frafall fra studiet relatert til permisjoner, nedflyttinger og generelt manglende motivasjon blant studentene. For begge utdanningene har situasjonen tidvis vært lysere, men det er fremdeles behov for tiltak for å bedre situasjonen.

Ved Institutt for klinisk odontologi har det vært jobbet med studieforbedrende tiltak, bl.a. har tidligere hospitering i Den offentlige tannhelsetjenesten søkt å heve den faglige identiteten tidlig i studiet. Det er dette året også satt ned en arbeidsgruppe som skal jobbe videre med revisjon av tannpleierstudiet, både med tanke på klinisk tjeneste og helsefremmende og forebyggende arbeid. En fortsatt god utvikling for studiet krever rekruttering av nye motiverte studenter. Fakultetet ser behovet for en styrket profilering av studiet for å kunne ivareta denne utfordringen.

Programutvalg for ernæring har høsten 2011 utredet frafallet på bachelor i ernæring, og peker på en rekke tiltak som allerede er gjennomført for å styrke studiet; bl.a. jevnlig revisjon av emner, styrking av det ernæringsfaglige miljøet. Frafallsproblematikken krever allikevel nye tiltak, og det ses nå på hvordan ernæringsperspektivet i de basale fagene kan styrkes (i dag fellesemner med andre studieprogram i første studieår). Egne basalemner for ernæring kan også virke hemmende på overflyttingen til medisin, både ved å øke ernæringsstudentenes studieidentitet og hindre at første året fra ernæring kan inngå i medisingraden. Fakultetet vil støtte opp om tiltak for å styrke bachelornivået i ernæring, og dette vil også virke positivt for videre rekruttering til masternivået.

- *Internasjonalisering*

I Strategiplan 2010-2014 og i oppfølgende handlingsplaner har fakultetsstyret vedtatt å styrke den internasjonale virksomheten med særlig vekt på å fremme informasjon, kvalitet og omfang i internasjonal studentutveksling. I tråd med handlingsplan for utdanning ble det høsten 2011 oppnevnt faglig internasjonal koordinator på fakultetet. Denne koordinatoren skal bidra i oppfølging av fakultetets handlingsplaner på internasjonaliseringsfeltet og særlig bidra til å tilrettelegge og øke den samlede studentutvekslingen på fakultetets studieprogrammer.

Som videre oppfølging av handlingsplanen har også alle institutt og programutvalg nå oppnevnt faglige internasjonale kontaktpersoner. I tillegg har programutvalgssekretærer og studiekonsulenter

ved fakultetet fått et utvidet ansvar for utvekslingsoppgaver. Med en bedre faglig forankring av det internasjonale arbeidet på studiesiden ønsker fakultetet å sikre at internasjonalisering er på agendaen der drøftinger av faglig utvikling foregår.

Institutt for klinisk odontologi utmerker seg ved stadig økende aktivitet på utvekslingsfeltet, og fikk høsten 2011 fakultetets nyetablerte *Pris for internasjonalisering i studiene.* Det er også økende aktivitet innen ernæringsstudiene, der Programutvalg for ernæring arbeider aktivt med å opprette avtaler.

I nasjonalt utdanningsmøte for medisin er det i 2011 initiert et arbeid med felles drøftinger av internasjonale avtaler for medisinstudiet. Det er få utenlandsopphold som er innarbeidet som faste deler av studieprogrammene ved fakultetet – bl.a. for medisinstudiet -, men det er visse kurs/emner eller deler av disse som - basert på erfaring og godkjenning fra fagmiljøet - egner seg godt for utveksling. For videreutvikling av dette arbeidet kan et nasjonalt perspektiv være nyttig. Fakultetet deltar også i en arbeidsgruppe i samarbeid med Helse Bergen, for å se på hvilket tilbud og hvilken kapasitet det er for å tilby innreisende studenter kliniske opphold i sine profesjonsløp.

Senter for internasjonal helse står for kjerneaktiviteten i internasjonalisering på masternivå, og i 2011 ble det bl.a. tatt opp 10 nye kvotestudenter til masterprogrammene i International Health og Oral Sciences. Ved Institutt for biomedisin tas det for første gang i 2012 opp kvotestudenter til masterprogrammet i medisinsk biologi.

Her kan også nevnes et initiativ nasjonalt om en felles internasjonal profilering av medisinstudiene, et arbeid som det nasjonale dekanmøtet har lagt til fakultetsdirektørene.

- *Implementering av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket*

Fakultetet har siden høsten 2009 jobbet målrettet med stimulering til læringsutbyttebeskrivelser på alle studieprogram. Det ble lagt opp til en intern prosess med milepæler og arbeidsfordeling mellom instituttene, programutvalgene og studieutvalget. Instituttene la frem utkast til utbyttebeskrivelser for alle emner ved utgangen av 2010. Programutvalgene jobbet aktivt med kvalitetssikringen av disse i 2011, parallelt med utvikling av beskrivelser på programnivå. Fakultetsstyret ble i møte 22.02.12 orientert om at arbeidet med læringsutbyttebeskrivelser på emne- og programnivå er ferdigstilt i forhold til kravene i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

Læringsutbytte var et av hovedtemaene for vårt årlige programutvalgsseminar både i februar 2011 og nå i februar 2012, og dette har bidratt til en felles forståelse på tvers av fagmiljøene for de utfordringene som hører sammen med selve omarbeidingen av utbyttebeskrivelsene. Arbeidet med utbyttebeskrivelser har ført med seg en styrket bevissthet om undervisning og pedagogikk, og har skapt bredt engasjement. Dette understrekes også av instituttene og programutvalgene i deres innspill til utdanningsmeldingen.

- *Arbeid for å utvikle Sentre for fremragende utdanning*

Muligheten for å kunne utvikle fremragende utdanningsmiljø blir tatt godt imot ved fakultetet, og på initiativ fra Institutt for samfunnsmedisinske fag er det igangsatt planleggingsarbeid i en tverrfaglig gruppe med fokus på praksisutplassering i profesjonsstudiene. Både farmasi, ernæring, odontologi, medisin og tannpleie er representert for MOF, og i tillegg er Høgskolen i Bergen og Bergen kommune med. Kontakten med Program for læringsforskning er også etablert, og denne våren jobbes det både med utvikling av samhandling, pedagogikk og generell kompetanseheving både for student og praksisveileder. Fakultetet vil støtte dette arbeidet videre mot en søknadsfase.

- *Oppfølging av Kompetanse 2020*

Rapporten fra februar 2011 fokuserer på universitetsutdanningenes relevans og synlighet og hvordan studiene matcher samfunnets behov. MOF har dette perspektivet med i forhold til alle drøftinger av revisjoner eller utvikling av studieplanene, ikke minst i forhold til hvordan vi som studiested kan følge opp profesjonsstudiene våre i forhold til føringer i den nylig implementerte Samhandlingsreformen i Helse-Norge.

- *Tiltak for studentaktiv forskning*

Fakultetet fortsetter arbeidet med synliggjøring og oppfølging av forskerlinjen – som et tilbud for både medisin- og odontologistudenter.
Studenter ved forskerlinjen og profesjonsstudenter som skriver studentoppgaver i studiene blir i stor grad knyttet opp til forskningsgrupper og forskningsklynger ved instituttene, og dette gir en god tilknytning til aktive fagmiljø som kan inspirere til videre forskningsaktivitet. I arbeidet med ny studieplan i medisin vil det blant annet bli sett på hvordan studentoppgaven (særoppgaven) kan få en tydeligere prioritering i studiet for nettopp å stimulere ytterligere til studentaktiv forskning.

Tilknytningen til forskningsgrupper/-klynger er også styrket for de 2-årige masterprogrammene våre, og ved noen av instituttene er det arbeidet målrettet med å knytte masteroppgavene tettere til instituttenes egen forskningsaktivitet. Institutt for samfunnsmedisinske fag har også jobbet med å legge til rette for mulige masteroppgaver på tvers av instituttet.

Fakultetets prioriteringer, omtalt i utdanningsmelding for 2010

Prioriteringene fakultetet synliggjorde i 2010-meldingen er fulgt opp på ulikt vis;
- arbeid med *utveksling av kompetanse og erfaring mellom de forskjellige studieprogrammene* er fulgt opp både på faglig og administrativ side, med felles drøftinger i Studieutvalget, fellessamlinger for programutvalgene våre, nettverksgrupper på tvers av institutt og studieprogram, harmonisering av praksis og retningslinjer etc. Dette arbeidet skal også prioriteres videre fremover, og vi ser at både omorganiseringsprosjektet ved fakultet og videre studieplanarbeid knyttet til medisinstudiet vil innebære overgripende drøftinger for alle studieprogram
-vi har jobbet med å tilrettelegge for *integrering av farmasi* som sikrer både fagutvikling og ivaretakelse av studentgruppen. Arbeidet fortsetter også i 2012.
- arbeidet med *nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk* har vært høyt prioritert i 2011, og nå ved oppstarten av 2012 har vi nådd målet vårt om å ha tilpasset alle emne- og programbeskrivelser til kravene i rammeverket. Arbeidet med ytterligere ivaretakelse av undervisnings- og vurderingsformer til læringsutbyttebeskrivelsene fortsetter i 2012.
- vi har startet arbeidet med tilrettelegging for *pedagogisk utviklingsarbeid* i fagmiljøene, som et ledd i å synliggjøre betydningen av god undervisning. Vi har etablert nye undervisningspriser, oppnevnt ny programsensor i medisin med hovedfokus på pedagogisk utviklingsarbeid, kartlagt pedagogisk kompetanse i undervisningsmiljøene og satt i gang arbeidet med ny studieplan i medisin. Arbeidet fortsetter i 2012, og instituttene utfordres til oppfølging av pedagogisk kompetanseutvikling av sine vitenskapelig tilsatte, vi utvikler kurstilbud for tilsatte i deltidsstillinger (bl.a. undervisere på helseforetakene og i kliniske stillinger) og stimulerer til sentersøknad for fremragende utdanning.
- å stimulere til *tverrfaglig undervisningssamarbeid og samhandling* er noe vi vil prioritere videre, og dette er også et viktig moment i arbeidet med omorganiseringen ved MOF.
- *Arbeid med ny studieplan for medisinstudiet* vil i stor grad prege perioden videre fremover. Vedtaket som er gjort høsten 2011, med inndeling i bachelor/master for den kommende studieplanen gir også spennende muligheter for andre studietilbud ved fakultetet.

- Det er løpende arbeid med *tiltak for profilering av og rekruttering til studietilbudene* på fakultetet. Vi har i 2011 jobbet spesielt med profilering av de 2-årige masterprogrammene våre, med utarbeidelse av nytt brosjyremateriell som nå i starten av 2012 er ferdig trykket. For medisinstudiet vil elementer ved den fremtidige studieplanen i seg selv virke stimulerende for videre rekruttering, dette vil vi se på i videre profileringsarbeid.
- *internasjonalisering* er som nevnt i tidligere punkt noe vi har styrket og kommer til å fortsette styrkningen av i 2012. Med bedre faglig forankring vil utviklingen av nye avtaler fremmes og vi vil se videre på hvordan vårt tilbud her i Bergen også kan tilrettelegges for å tiltrekke oss gode samarbeidspartnere. Det har vært forsøkt etablert et *engelskspråklig semester i medisinstudiet* i 2011, men dette er ennå ikke i havn. Arbeidet fortsetter i 2012.
- *Programutvalgene* våre er styrket, med nytt mandat og ny sammensetning i 2011. De utfordres videre til å bidra aktivt med sine programperspektiv inn i oppfølging av handlingsplanen for utdanning ved fakultetet.

4. Generell kvalitativ presentasjon av resultat, planer, utfordringer

Studiekvalitetstiltak

- *Oppfølging av gjennomførte program- og /el emneevalueringer, programsensor etc*

Fakultetets institutter og programutvalg har som en integrert del av sin oppgave å ivareta kvalitetssikring og evaluering av undervisningen. Resultat av evalueringer blir behandlet i det aktuelle programutvalg eller i undervisningsutvalg ved instituttene. Programutvalgene har også ansvar for å følge opp rapporter fra programsensor.

Det er i Programutvalg for medisin i 2011 jobbet med oppfølging av alle instituttevalueringene (inkl. en sluttrapport fra januar 2011) som tidligere programsensor utarbeidet. Oppfølgingen av tiltak som er igangsatt av instituttene settes på agendaen igjen høsten 2012. Den nye programsensoren for medisinstudiet (oppnevnt juni 2011) vil ha som hovedoppgave å bidra til videreutvikling av den pedagogiske kompetansen til våre undervisere.

I det odontologiske miljøet har programsensor bidratt i kvalitetssikring av klinisk undervisning i forbindelse med drøftinger av den ev utskillelsen av Odontologisk klinikk fra UiB til fylkeskommunen. I og med at utskilling av klinikken ikke lenger er aktuelt skal nå programsensor for 2012 evaluere de biomedisinske basalfagene både i tannpleie- og odontologistudiet. Et særlig fokus for arbeidet er å se på relasjonen mellom den prekliniske og kliniske delen i studieprogrammene og evaluere IKOs program opp mot internasjonale forhold i utdanningene.

Fra Programutvalget for medisinsk biologi har det vært fulgt opp anbefalinger fra programsensors rapport 2010 der opprettelse av et bachelorprogram i medisinsk biologi ved fakultetet ble anbefalt. Dette omtales også spesielt i innspillet til utdanningsmeldingen fra Institutt for biomedisin (vedlagt).

Programsensor for farmasi har i 2011 bidratt i arbeidet med opprettelse av emnet galenisk farmasi, og dette arbeidet fortsetter. Programutvalget for farmasi har drøftet hvordan de som et tverrfakultært program kan få satt emneevaluering bedre i system, og en evalueringsplan for farmasi vil bli ferdigstilt våren 2012.

For helsefagene har programsensor sett spesielt på oppfølging av RAB-fagene, og dette ses også i relasjon til arbeidet i en komite nedsatt for å vurdere og godkjenne videreutdanning for radiografer ved HiB som kan inngå som fagspesifikk del av studiet.

I ernæring har programsensor et fokus på opptaksgrunnlaget for master i human ernæring, på bakgrunn av at programutvalget mener det er nødvendig å se nærmere på hvordan opptakskriteriene kan gjøres mer spesifikke og dermed tydeligere for potensielle søkere.

- *Øvrige studiekvalitetstiltak*

Gjennom vår strategiplan og tilknyttet handlingsplan for undervisning ønsker fakultetet å synliggjøre betydningen av god undervisning. Både gjennom budsjetter og andre styringsdokumenter ønsker vi å synliggjøre andelen av fagmiljøenes/ instituttenes inntekter som kommer fra undervisningen. I 2011 ble det etablert to nye utdanningspriser ved fakultetet; prisen for beste underviser og prisen for beste internasjonaliseringstiltak. Disse kommer i tillegg til den årlige studiekvalitetsprisen ved MOF, og deles ut en gang årlig.
i 2011 delte fakultetet ut årets studiekvalitetspris til Global Helse, som et samarbeidstiltak mellom flere institutt. Global Helse fikk også Ugleprisen ved UiB, og er videre nominert fra UiB til KDs utdanningskvalitetspris.

Fakultetet har i 2011 styrket og harmonisert mandatene for våre programutvalg og gjort sammensetningen bredere og mer formålstjenlig. Vi har i denne sammenheng også sett på organiseringen av fakultetets etter- og videreutdanning, og det er etablert to nye programutvalg.

Det er varslet at Universitetene skal ha et klart ansvar for planlegging, gjennomføring og kvalitetssikring av legers etter- og videreutdanning. For å kunne ivareta dette ansvaret, har fakultetet etablert et Programutvalg for Legers etter- og videreutdanning, med mandat som tilsvarer de øvrige studieprogrammene ved fakultetet. I tillegg har vi knyttet det brukerfinansierte, erfaringsbaserte masterprogrammet «Erfaringsbasert master i helseledelse, kvalitetsforbedring og helseøkonomi» tettere til fakultetet. Det er gjort ved å oppnevne et Programutvalg med samme struktur og mandat som fakultetets øvrige studieprogrammer, samt en tverrfakultær styringsgruppe med ekstern representasjon fra Helse Bergen, Bergen kommune og Helsedirektoratet. Styringsgruppen skal ha som mål å styrke finansieringen av studieprogrammet, samt å videreutvikle programmet.

Fakultetet ønsker at alle lærerkrefter inkludert de vitenskapelige ansatte skal ha gode pedagogiske ferdigheter og gi god undervisning. Det er i handlingsplanen fastsatt at vi ønsker å legge til rette for og følge opp pedagogisk kursing av vitenskapelig ansatte. Som tidligere nevnt vil også ny programsensor i medisin arbeide særskilt med kvalitetssikring av lærerstaben. Fakultet gjør utstrakt bruk av ikke-universitetstilsatte i undervisningen og ønsker å kunne gi alle som fast underviser våre studenter pedagogisk opplæring. Et første tilbud for denne gruppen vil være på plass høsten 2012 – i samarbeid med Program for læringsforskning.

- *Fakultetets vurdering av læringsmiljøet, fysiske rammevilkår, studentarbeidsplasser etc*

Den geografiske spredningen av fagmiljøene ved fakultetet er en utfordring for fakultetets tilrettelegging for gode læringsmiljø, og det arbeides på flere felt for å fasilitere informasjonsflyt, undervisningslokaler/-utstyr, brukerstøtte, studentarbeidsplasser og annet.

Fakultetet ikke har hensiktsmessige lokaler til å ivareta alle studentgruppers tilhørighet til de aktuelle fagmiljøene - bl.a. gjelder dette i helsefag, der undervisningen i den felles studiedelen foregår spredt på flere undervisningsbygg fordi en mangler egnede lokaler i Kalfarveien. Samlokalisering av Institutt

for samfunnsmedisinske fag på campus Årstadvollen vil kunne bedre arealutnyttelse for den aktuelle studentgruppen, så dette er en lokaliseringsprosess som fakultetet ønsker og jobber for.

Nybygget for odontologiske fag er klart til innflytting ved studiestart 2012, og vil bety en betydelig bedring for undervisningsmiljøet på Årstadvollen – med undervisning for tannlege- og tannpleierstudentene under samme tak.
For Seksjon for pediatri og Barnepsykiatri vil det være tilsvarende løft for undervisningsareal når det nye Barne- og ungdomssenteret står klart om et par år.

Fakultetet er engasjert i arbeidet med nytt ferdighetssenter på Haukeland, et senter som vil medføre store muligheter og betydelig forbedring av læringsmiljø i forhold til simuleringstrening, kommunikasjonstrening og teamarbeid. Opplegget vil også kunne inkludere flere studentgrupper.

Tilrettelegging for god undervisning innebærer for flere av våre studier også tilrettelegging for gode praksisplasser ved utplassering i samarbeidende sykehus, tannklinikker, sykehjem etc. Flere fagmiljø ved fakultetet jobber langsiktig og målrettet med tilrettelegging og oppfølging av studenter som utplasseres i praksis, og dette arbeidet samles nå også om utvikling av felles søknadsprosess mot Senter for fremragende utdanning. Styrking av samarbeid med praksisfeltet følges også opp i dialog med kommunalt og fylkeskommunalt nivå, og fakultetet forholder seg også til krav og forventninger til utdanningssektoren som er formidlet i meldingen til Stortinget februar 2012: *Utdanning for velferd – Samspill i praksis* (Meld. St. 13, 2011-2012).

Fakultetet har i 2011 - i tett samarbeid med IT-avdelingen – fortsatt opptrapping av brukerstøtte-ordningen i undervisningsrom med hovedsatsing på Haukeland. Utstyr er skiftet ut og oppgradert, og ordningen med PC-vakter er faset inn også for undervisningslokalene på sykehuset. Fakultetet har også i god dialog med EIA fått oppgradert inventar i de undervisningsrommene UiB disponerer på sykehuset. Studentgruppene våre er spredt rundt på lokaler der det også gis tilbud om leseplasser og pc-stuer, og fakultetet vil fortsette med å følge opp med utstyrsoppgradering.

Ved utgangen av 2012 vil rehabilitering en av Armauer Hansens hus (AHH) etter planen være ferdig, og det innebærer bl.a. at dagens studentarbeidsplasser i Sentralblokken/Haukeland skal erstattes av bedre egnede studentarbeidsplasser i AHH. Her vil det være både lesesaler og grupperom for studentgruppene, lokalisert i samme etasje som fakultetets informasjonssenter. Studentene våre ser veldig frem til dette er på plass. Fremdriften i planene har vært et fast tema i møter mellom undervisningsledelsen og Medisinsk-odontologisk studentutvalg (MOSU). Studenttillitsvalgte er i tillegg i faste kontaktmøter med Informasjonssenteret på fakultetet med i drøftinger av denne og andre viktige saker om læringsmiljø og studentarbeidsplasser. Rehabilitering av AHH og innflytting i NOB vil samlet sett gi en ikke ubetydelig økning i antall lesesalsplasser

Utflyttingen fra det gamle odontologibygget medfører også at odontologistudentenes sosiale treffpunkt – kjellerlokalet «Munnhulen» - må fraflyttes. Erstatningslokaler for dette er planlagt som felleslokaler for flere studentgrupper, og fakultetet jobber med å kunne legge til rette slik at lokalene kan bli en egnet erstatning.

- *Vurdering og sensur*

Arbeidet med læringsutbyttebeskrivelser har også medført diskusjoner om egnede vurderingsformer, og det ble i februar 2012 avholdt et felles seminar for alle programutvalgene med dette som hovedtema. Styrking av den faglig-pedagogiske tilnærmingen på programutvalgsnivå vil stimulere til videre arbeid i denne retningen inneværende år. Bruk av ulike vurderingsformer vil også være

sentralt når ny studieplan for medisin skal planlegges, og det nedsettes en egen arbeidsgruppe som spesielt skal ivareta undervisnings- og vurderingsformer.

Vårt fakultet nevnes i nasjonal sammenheng når det er snakk om bruk av karakterskalaen. En koordinering av bruken av karakterskalaen i medisin med bruken av bestått/ikke-bestått ved de andre medisinske utdanningene i Norge skal vurderes gjennom de kommende karakterpanelene. *(*Tabell 8 - *Karaktergjennomsnitt* – viser karakterfordelingen på program fordelt på instituttene.)

- *Bruk av utdanningsplaner for studentgjennomføring*

Fakultetet har hele tiden hatt tett oppfølging av studentene våre ift utdanningsplanene. De fleste studiene våre har studieplaner med fastsatt progresjon og ingen eller lite valgfrihet for studentene, dette gjør arbeidet med utdanningsplaner enklere ved vårt fakultet enn ved andre fakultet ved UiB.

Internasjonalisering

Vi viser til tidligere punkt om internasjonalisering i utdanningsmeldingen – side 5.

Etter og videreutdanning

I 2011 nedsatte fakultetet to utvalg som har i sine mandat å kvalitetssikre studietilbud for etter- og videreutdanning ved MOF; Programutvalg for legers etter- og videreutdanning og Programutvalg for Erfaringsbasert master i helseledelse, kvalitetsforbedring og helseøkonomi.
Vi er for legers etter- og videreutdanning i gang med å kartlegge den undervisningsaktiviteten som skjer i samarbeid med helseforetaket. Dette er et omfattende arbeid, som vil kreve mye ressurser fremover. I dette arbeidet kan det være nyttig å se på de erfaringene vi allerede har ved fakultetet, med Institutt for klinisk odontologi sin mangeårige virksomhet med spesialistutdanning for tannleger.

5. Handlingsplaner

Gjennom arbeidet med fakultetets egne handlingsplaner legges det også vekt på forhold ved universitetets handlingsplaner både for styrking av læringsmiljøet, for studenter med funksjonsnedsettelse og for arbeidet med akademisk redelighet i utdanningen. Vi viser til forhold omtalt underveis i meldingen når det gjelder styrking av læringsmiljøet. For studenter med funksjonsnedsettelse er det spesielt i arealplanlegging av nye lokaler vi har ivaretatt nødvendige behov, også med tanke for universell utforming.

6. Oppsummering

Det medisinsk-odontologiske fakultet er i godt driv på utdanningsfeltet, og *Handlingsplan for utdanning 2011-2013* konkretiserer og gir retning til det arbeidet som gjøres. Det er flere store prosjekter som er betydningsfulle for utdanningsarbeid på både institutt- og programnivå, og av initierte prosjekt i 2011 står særlig *Framtidens fakultet* – omorganisering av fakultetet – og initiering av ny studieplan i medisin sentralt. Begge disse prosjektene utfordrer dagens faglige oppfølging og utdanningsledelse. For de fleste av våre studieprogram – som er organisert på tvers av instituttene – vil slike endringer utfordre eksisterende rammer.

Arbeidet med læringsutbyttebeskrivelser har hatt en kvalitetssikrende funksjon både på emne- og programnivå når det gjelder undervisning og vurdering, og har medført drøftinger av både studentoppfølging, læringsarenaer og samhandlingsaspekt i profesjonsutdanningene våre. Styrket mandat for programutvalgene våre fremmer tettere oppfølging og ansvar for helheten i studiene.

Dette er viktig også fordi de fleste programmene ved MOF er tverrfaglige, enten i samarbeid på tvers av instituttene våre eller på tvers av fakultet ved UiB. Noe av grunnlaget for og styrken ved en satsing på senter for fremragende utdanning ved fakultetet vil være nettopp tverrfaglighet i praksisfeltet.

På arealsiden er det gledelig for fakultetet med snarlig ferdigstillelse av nytt odontologibygg, med de positive ringvirkningene det vil ha for både læringsmiljø og klinisk undervisning. Utpå senhøsten 2012 vil også klargjøring av nye studentarealer i Armauer Hansens hus bety bedring av studentarbeidsplasser og grupperom for studentgruppene på Haukelandsområdet.

Vedlegg 1 – Statistikkvedlegg til Utdanningsmeldingen, utarbeidet av Studieadministrativ avdeling
Vedlegg 2 - Nøkkeltall for utdanning 2011 - MOF
Vedlegg 2 – Opptaksrammer MOF 2013
Vedlegg 3 – Utdanningsmeldinger fra instituttene ved MOF
Vedlegg 4 – Årsrapporter fra programutvalgene ved MOF *(NB - følger ikke oversendingen til Universitetsdirektøren)*

Det medisinsk-odontologiske fakultet

Statistikkvedlegg til utdanningsmelding

Koder:

Programnivåkoder:
LN: Lavere nivå, ikke gradsgivende program utenom årsstudier (videreutdanning, utveksling etc)
AR: Årsstudier
B3: Treårig bachelor
B4: Fireårig bachelor
M2: Toårig master
M5: Integrert master, fem år
MX: Kortere masterløp
ME: Erfaringsbasert master
PR: Profesjonsstudier, seks år
HN: Høyere nivå, ikkje gradsgivende (videreutdanninger, spesialiseringer etc)

Emner:
HN: Emner på høyere nivå
LN: Emner på lavere nivå
AR: Årsstudier

Programkoder MOF:

BAMD-NUHUM	Bachelorprogram i human ernæring
BAOD-TANNP	Bachelorprogram i tannpleie
MATF-HEVID	Erfaringsbasert master i helseledelse, kvalitetsforbedring og helseøkonomi
MAOD-ODONT	Integrert mastergrad i odontologi
MATF-FARM	Integrert masterprogram i farmasi
JMAMD-INTH	Joint Master Degree - Erasmus Mundus European Master of Science Programme in International Health
MAMD-MANT	Klinisk masterstudium for fysioterapeuter i manuell terapi (MFMT)
MAOD-ORAL	Master s programme in Oral Sciences
MAMD-NUHUM	Masterprogram i ernæring - Human ernæring
MATF-FARMR	Masterprogram i farmasi for reseptarer
MAMD-FYST	Masterprogram i helsefag - Fysioterapivitenskap
MAMD-GENV	Masterprogram i helsefag - Genetisk veiledning
MAMD-RAB	Masterprogram i helsefag - Radiograf/Bioingeniør
MAMD-SYK	Masterprogram i helsefag - Sykepleievitenskap
MAMD-HUFY	Masterprogram i medisinsk biologi - Human fysiologi
MAMD-HUCEL	Masterprogram i medisinsk biologi - Medisinsk cellebiologi
MAMD-INTH	Masterprogram i internasjonal helse
MAMD-NUCLI	Masterprogram i klinisk ernæring
PRMEDISIN	Medisinstudiet
MAMD-MEDBI	Masterprogram i medisinsk biologi

Emner

Tabell 1 – Emner (fordelt på institutt, nivå)

	2009			2010			2011		
	Emner	Undervisn.	Eng.	Emner	Undervisn.	Eng.	Emner	Undervisn.	Eng.
Fakultetstilknyttet	**32**	**11**	**0**	**31**	**10**	**0**	**31**	**9**	**0**
HN	29	10	0	26	7	0	26	8	0
LN	3	1	0	5	3	0	5	1	0
Gades Institutt	**26**	**22**	**0**	**24**	**20**	**0**	**23**	**18**	**0**
HN	22	19	0	21	17	0	20	15	0
LN	4	3	0	3	3	0	3	3	0
Institutt for biomedisin	**61**	**54**	**22**	**73**	**61**	**29**	**58**	**54**	**22**
HN	40	34	22	52	42	29	39	35	22
LN	21	20	0	21	19	0	19	19	0
Institutt for indremedisin	**68**	**60**	**0**	**66**	**57**	**1**	**64**	**56**	**1**
HN	44	39	0	43	35	0	42	34	0
LN	24	21	0	23	22	1	22	22	1
Institutt for kirurgiske fag	**17**	**15**	**0**	**17**	**16**	**0**	**21**	**12**	**0**
HN	17	15	0	16	15	0	20	12	0
LN				1	1	0	1	0	0
Institutt for klinisk medisin	**18**	**15**	**0**	**15**	**9**	**0**	**13**	**7**	**0**
HN	18	15	0	15	9	0	13	7	0
Institutt for klinisk odontologi	**136**	**102**	**4**	**114**	**73**	**4**	**145**	**76**	**7**
HN	98	79	4	89	51	4	121	53	7
LN	38	23	0	25	22	0	24	23	0
Institutt for samfunnsmedisinske fag	**61**	**54**	**0**	**65**	**60**	**0**	**68**	**59**	**2**
HN	54	50	0	59	56	0	64	55	2
LN	7	4	0	6	4	0	4	4	0
Senter for internasjonal helse	**42**	**35**	**34**	**42**	**33**	**32**	**42**	**29**	**29**
HN	40	34	32	40	32	30	40	28	27
LN	2	1	2	2	1	2	2	1	2
Total	**461**	**368**	**60**	**447**	**339**	**66**	**465**	**320**	**61**

Studieprogram med opptak

Tabell 2 – Studieprogram

Antall	2 009	2 010	2 011
Fakultetstilknyttet	**17**	**17**	**16**
AR		1	0
B3	2	2	2
HN	0	0	0
LN	1	1	1
M2	11	9	9
M5	2	3	3
ME	0	0	0
MX	0	0	0
PR	1	1	1
Total	**17**	**17**	**16**

Opptak

Tabell 3 - Opptak
Ikke inkludert poststudent, overgang, utveksling. Kvalifiserte søkere, opptak (møtt) og kvalifiserte primærsøkere pr plass

	2 009			2 010			2 011		
	Kval. søk.	Opp-tak	Kval. pr plass	Kval. søk.	Opp-tak	Kval. pr plass	Kval. søk.	Opp-tak	Kval. pr plass
Fakultetstilknyttet	**837**	**383**	**1,9**	**918**	**369**	**2,2**	**1102**	**405**	**2,1**
B3	**86**	**54**	**1,8**	**105**	**48**	**2,3**	**99**	**67**	**1,6**
BAMD-NUHUM	44	29	1,6	44	26	1,6	46	34	1,4
BAOD-TANNP	42	25	2,0	61	22	2,9	53	33	1,7
M2	**176**	**92**		**206**	**89**		**252**	**110**	
MAMD-FYST	13	6		15	7		21	9	
MAMD-GENV				18	7				
MAMD-HUCEL	26	7							
MAMD-HUFY	10	4							
MAMD-HUIMG	1	0							
MAMD-INTH	27	15		20	14		36	17	
MAMD-MANT	29	27					51	30	
MAMD-MEDBI				72	24		66	24	
MAMD-NUCLI	11	6		31	13		24	7	
MAMD-NUHUM	21	10		12	6		18	8	
MAMD-RAB	14	5		3	1		7	2	
MAMD-SYK	17	8		28	10		24	9	
MAOD-ORAL	7	4		7	7		5	4	
M5	**121**	**76**	**1,5**	**136**	**78**	**1,7**	**153**	**80**	**1,8**
MAOD-ODONT	96	53	2,0	99	52	2,1	108	50	2,3
MATF-FARM	25	23	1,0	28	22	1,2	31	24	1,3
MATF-FARMR				9	4		14	6	
PR	**454**	**161**	**3,0**	**471**	**154**	**3,1**	**598**	**148**	**4,0**
PRMEDISIN	454	161	3,0	471	154	3,1	598	148	4,0
Total	**837**	**383**	**1,9**	**918**	**369**	**2,2**	**1102**	**405**	**2,1**

Registrerte studenter

Tabell 4 - Registrerte studenter
Egenfinansierte

Sum of ANT_EGENFINANS	2 009	2 010	2 011
AR	**7**	**27**	**24**
ÅRMO		27	24
ÅRODO	7		
B3	**129**	**117**	**126**
BAMD-NUHUM	60	59	58
BAOD-OPPIN	2		
BAOD-TANNP	67	58	68
LN	**19**	**26**	**22**
INTL-MED	19	26	22
KVODONT	0	0	0
M2	**218**	**224**	**227**
MAMD-FYST	31	28	30
MAMD-GENV	12	12	7
MAMD-HUCEL	20	9	
MAMD-HUFY	8	5	3
MAMD-HUIMG	1	1	1
MAMD-INTH	32	30	33
MAMD-MANT	29	28	26
MAMD-MEDBI		22	48
MAMD-NUCLI	12	18	17
MAMD-NUHUM	19	16	15
MAMD-RAB	25	22	10
MAMD-SYK	24	23	28
MAOD-ORAL	5	10	9
M5	**350**	**348**	**338**
MAOD-ODONT	228	228	216
MATF-FARM	112	108	108
MATF-FARMR	10	12	14
ME	**5**	**7**	**6**
MATF-HEVID	5	7	6
MX			**6**
JMAMD-INTH			6
PR	**1042**	**1041**	**975**
MEDFORSKL	1	41	30
PRMEDISIN	1024	976	938
SPES-ODO	15	23	7
ZMED	2		
ZODOVI		1	
Grand Total	**1770**	**1790**	**1725**

Egenfinansierte årsenheter ut fra emnets tilhørighet

Tabell 11a - Studiepoengproduksjon – tilhørighet

Sum of Egenfinansierte årsenheter	Column Labels		
Row Labels	2009	2010	2011
AR	**4,8**	**9,9**	**13,0**
ÅRMO	4,8	9,9	13,0
B3	**91,2**	**95,2**	**86,5**
BAMD-NUHUM	25,3	28,3	26,3
BAOD-OPPIN	1,0	0,0	0,0
BAOD-TANNP	65,0	66,9	60,1
HN	**0,0**	**0,0**	**0,0**
VID-MOMT	0,0	0,0	0,0
M2	**186,7**	**185,2**	**182,5**
MAMD-FYST	11,7	11,3	13,0
MAMD-GENV	4,9	6,2	3,5
MAMD-HUCEL	28,5	13,9	9,7
MAMD-HUFY	13,7	3,9	7,3
MAMD-INTH	34,6	33,0	29,3
MAMD-MANT	18,2	33,6	14,8
MAMD-MEDBI	0,0	18,3	27,8
MAMD-NUCLI	5,3	14,3	14,5
MAMD-NUHUM	13,8	10,5	13,0
MAMD-RAB	6,2	7,2	7,4
MAMD-SYK	47,0	28,5	37,7
MAOD-ORAL	3,0	4,6	4,5
M5	**284,8**	**242,6**	**253,3**
MAOD-ODONT	180,8	160,4	153,5
MATF-FARM	104,1	82,2	99,8
ME	**5,0**	**2,2**	**2,5**
MATF-HEVID	5,0	2,2	2,5
MX	**1,0**	**1,0**	**2,0**
JMAMD-INTH	1,0	1,0	2,0
PR	**1137,5**	**1126,1**	**977,7**
MEDFORSKL	15,0	23,6	19,5
PRMEDISIN	1118,1	1079,1	942,9
SPES-ODO	4,4	23,4	15,4
Grand Total	**1711,0**	**1662,1**	**1517,5**

Studiepoeng per student

Tabell 5 - Studiepoengproduksjon per student – fordelt på studieprogram (aktivitet)
Egenfinansierte studiepoeng

Sum of SPS pr student	Column Labels		
Row Labels	2009	2010	2011
AR	**12,0**	**19,1**	**28,2**
ÅRMO		19,4	28,2
ÅRODO	12,0	16,0	
B3	**56,2**	**57,2**	**55,2**
BAMD-NUHUM	55,9	59,8	59,3
BAOD-OPPIN	60,0		
BAOD-TANNP	56,3	54,8	51,5
HN	**10,0**		
VID-MOMT			
ZMAMDFAK	10,0		
LN	**14,4**	**13,2**	**12,7**
ETTHELG00			
INTL-MED	14,4	13,2	12,7
KVODONT			
M2	**41,9**	**45,3**	**44,3**
MAMD-FYST	27,9	32,3	37,1
MAMD-GENV	23,8	47,5	23,3
MAMD-HUCEL	65,5	58,6	126,2
MAMD-HUFY	49,7	33,4	64,4
MAMD-HUIMG	10,0	0,0	10,0
MAMD-INTH	46,3	45,2	44,4
MAMD-MANT	41,9	67,9	40,2
MAMD-MEDBI		61,8	38,9
MAMD-NUCLI	41,7	60,3	61,0
MAMD-NUHUM	55,3	50,7	65,5
MAMD-RAB	20,8	24,4	39,5
MAMD-SYK	50,6	32,1	35,7
MAOD-ORAL	47,1	35,7	39,9
M5	**58,6**	**54,3**	**56,5**
MAOD-ODONT	59,3	57,3	57,0
MATF-FARM	56,7	48,5	57,6
MATF-FARMR	63,1	46,8	40,1
ME	**17,2**	**19,5**	**32,5**
MATF-HEVID	17,2	19,5	32,5
MX	**38,5**	**39,1**	**41,5**
JMAMD-INTH	38,5	39,1	41,5
PR	**65,6**	**65,2**	**57,7**
MEDFORSKL	2242,0	58,6	36,9
PRMEDISIN	65,3	65,2	58,7
SPES-ODO	10,2	71,7	47,0
ZMED	246,0	300,0	
ZODOVI	0,0	0,0	0,0
Grand Total	**59,2**	**58,0**	**54,2**

Ferdige kandidater

Tabell 6 - Ferdige kandidater
Egenfinansierte

	2 009	2 010	2 011
Fakultetstilknyttet	**315**	**309**	**337**
B3	**18**	**42**	**28**
BAMD-NUHUM	6	14	13
BAOD-OPPIN	1		
BAOD-TANNP	11	28	15
M2	**77**	**64**	**71**
MAMD-FYST	7	7	7
MAMD-GENV	1	5	2
MAMD-HUCEL	16	7	8
MAMD-HUFY	6	1	4
MAMD-INTH	8	7	8
MAMD-MANT	10	19	9
MAMD-NUCLI		6	7
MAMD-NUHUM	9	5	10
MAMD-RAB	6	3	11
MAMD-SYK	14	4	4
MAOD-ORAL			1
M5	**65**	**54**	**63**
MAOD-ODONT	53	43	40
MATF-FARM	9	10	19
MATF-FARMR	3	1	4
ME	**0**	**1**	**1**
MATF-HEVID	0	1	1
MX	**4**		**1**
JMAMD-INTH	4		1
PR	**151**	**148**	**173**
PRMEDISIN	151	148	173
Grand Total	**315**	**309**	**337**

Utvekslingsstudenter

Tabell 7 - Utreisende (norsk) og innreisende studenter (Utenl)

Sum of ANTSTUDT	Column Labels								
	2009		2009 Total	2010		2010 Total	2011		2011 Total
Row Labels	NORSK	UTENL		NORSK	UTENL		NORSK	UTENL	
Det medisinsk-odontologiske fakultet	**52**	**35**	**87**	**66**	**68**	**134**	**39**	**69**	**108**
ANDRE							0		**0**
BILATERAL	29	1	**30**	33	4	**37**	5	10	**15**
ERASMUS	8	19	**27**	22	28	**50**	22	26	**48**
ERASMUSMUNDUS		2	**2**		4	**4**		6	**6**
INDIVID	2	1	**3**	8	2	**10**	10	1	**11**
KVOTEPROG		12	**12**	2	21	**23**		14	**14**
LLP-ØVRIG					1	**1**		2	**2**
NORDPLUS	13		**13**	1	5	**6**	2	3	**5**
NUFU					3	**3**		7	**7**
Grand Total	**52**	**35**	**87**	**66**	**68**	**134**	**39**	**69**	**108**

Karaktergjennomsnitt

8 Karakterfordeling
Gjennomsnitt A=5, F=0, emner tilknyttet ulike institutt aggregert på program

Sum of Snittkarakter	Column Labels		
Row Labels	2 009	2 010	2 011
Det medisinsk-odontologiske fakultet	**4,0**	**3,5**	**3,6**
MATF-HEVID		3,4	3,5
PRMEDISIN	4,0	5,0	4,1
Gades Institutt	**3,1**	**3,0**	**3,0**
BAOD-TANNP	3,4	2,8	3,0
MAMD-HUFY	3,6	3,6	4,1
MAOD-ODONT	3,0	2,9	2,9
MATF-FARM	2,3	1,8	1,5
PRMEDISIN	3,1	3,1	3,1
Institutt for biomedisin	**3,5**	**3,3**	**3,3**
BAMD-NUHUM	3,2	2,9	2,4
BAOD-TANNP	3,1	3,2	2,7
MAMD-HUCEL	4,1	3,8	3,9
MAMD-HUFY	3,5	3,9	4,3
MAMD-MEDBI		3,3	3,2
MAOD-ODONT	3,2	3,2	3,2
MATF-FARM	3,0	3,2	3,1
PRMEDISIN	3,5	3,3	3,5
Institutt for indremedisin	**3,2**	**3,4**	**3,5**
BAMD-NUHUM	3,5	3,7	3,4
BAOD-TANNP	3,1	3,3	3,0
MAMD-HUCEL	2,5	3,3	3,9
MAMD-NUCLI	3,2	2,8	4,0
MAMD-NUHUM	4,0	4,2	4,2
MAOD-ODONT	3,5	3,3	3,5
MATF-FARM	3,4	3,6	3,6
PRMEDISIN	3,1	3,3	3,5
Institutt for kirurgiske fag	**3,3**	**3,4**	**3,5**
PRMEDISIN	3,3	3,4	3,5
Institutt for klinisk medisin	**3,5**	**3,4**	**3,4**
MAMD-NUCLI	2,7	3,0	3,2
PRMEDISIN	3,5	3,4	3,4
Institutt for klinisk odontologi	**3,2**	**3,1**	**3,0**
BAOD-TANNP	3,2	3,0	2,6
MAOD-ODONT	3,3	3,2	3,1
Institutt for samfunnsmedisinske fag	**3,3**	**3,2**	**3,3**
MAMD-FYST	3,6	3,3	3,2
MAMD-GENV	3,1	3,4	4,1
MAMD-MANT	3,1	3,3	2,9
MAMD-RAB	3,7	2,1	3,4
MAMD-SYK	2,9	2,9	3,2
MATF-FARM	3,3	2,8	2,8
MATF-HEVID		3,5	3,4
PRMEDISIN	3,4	3,2	3,3
Senter for internasjonal helse	**3,8**	**3,9**	**3,6**
JMAMD-INTH	4,3	4,0	4,2
MAMD-INTH	3,8	3,9	3,6
MAMD-NUCLI	4,3		
MAOD-ORAL			2,0
Grand Total	**3,4**	**3,3**	**3,3**

Nøkkeltall for utdanning 2011 – Det medisinsk – odontologiske fakultet

Studieadm. avdeling

Det medisinsk-odontologiske fakultet	2009	2010	2011
Studieprogram med opptak (ikke videreutdanning)	**17**	**17**	**16**
- Årsstudier	0	1	0
- Bachelor	2	2	2
- Master (to år)	11	9	9
- Profesjon/integrert master	3	4	4
- Andre	1	1	1
Undervisningsemner (Ikke videreutdanning)	380	360	348
- lavere nivå	72	74	72
- høyere nivå	291	260	243
- Aktive emner uten undervisning	95	125	150
Kvalifisert primærsøker pr studieplass (NOM)	**2.4**	**2.6**	**2.9**
- årsstudier			
- bachelor	1.8	2.1	1.5
- master	1.7	1.8	1.9
- profesjon	3	3.1	4
Studenter (Høst), egenfinansierte	**1770.2**	**1789.8**	**1724.7**
- Videreutdanning	5.2	6.8	6.3
- Årsstudier	7	27	24
- Bachelor	129	117	126
- Master (to år)	218	224	227
- Profesjon/integrert master	1392	1389	1313.4
- Andre	19	26	28
Studiepoengproduksjon - egne emner (årsenheter, 60sp)	**1710**	**1663.2**	**1515.6**
- Videreutdanning	**5**	**2.2**	**2.5**
- Årsstudier	4.8	9.9	13
- Bachelor	91.2	95.2	86.5
- Master (to år)	182.1	182.3	179
- Profesjon/integrert master	1422	1368.7	1229.7
- Andre	1	1	2
Studiepoengproduksjon – egne studenter (årsenheter, 60 stp.)	**1737.1**	**1710.1**	**1558.1**
- Videreutdanning	1.3	2.2	2.5
- Årsstudier	1.3	7.2	15.8
- Bachelor	107.7	113.9	109.1
- Master (to år)	155	158.4	161.6
- Profesjon/integrert master	1461.1	1416.3	1259.1
- Andre	10.8	12.2	10
Studiepoeng pr student	**59.2**	**58**	**54.2**
- årsstudier	14	15.1	21.2
- bachelor	56.2	57.2	55.2
- master	51.7	50.4	51.4
- Profesjon	65.6	65.2	57.7
Gjennomsnittskarakter	**3.4**	**3.3**	**3.3**
- Videreutdanning		**3.4**	**3.5**
- Årsstudier			
- Bachelor	3.3	3.1	2.8
- Master (to år)	3.5	3.5	3.4
- Profesjon/integrert master	3.3	3.3	3.4
- Andre	4.3	4	4.2

	2009	2010	2011
Kandidater	**315.4**	**309.1**	**336.8**
- bachelor	18	42	28
- master	81	64	71
- profesjon	216	202	236
- PPU			
- Videreutdanning	0.4	1.1	0.8
Internasjonalisering			
- utenlandske studenter ved uib	36	69	69
- uib-studenter i utlandet	52	68	39
- fremmedspråklige studieprogram	6	6	6
- fremmedspråklige emner	67	75	74
- internasjonale fellesgrader	1	1	1
Videreutdanning – Studietilbud (emner med undervisning)	**4**	**4**	**4**
- Eksternt finansierte	1	1	1
- Internt finansierte			
- Blandet	3	3	3
Videreutdanning – Studenter	**94**	**174**	**93**
- Eksternt finansierte		42	
- Internt finansierte			
- Blandet	94	132	93

Det medisinsk-odontologiske fakultet – studietilbud og opptaksrammer 2013

Samordna opptak
Søk/plass: kvalifiserte primærsøkere per studieplass

	Søk/plass	Opptaksrammer		
	2 011	2 011	2 012	2013
Bachelorstudium	**1,6**	**66**	**66**	**66**
BAMD-NUHUM	1,4	34	34	34
BAOD-TANNP	1,7	32	32	32
Mastergrad iht §4, 5 år	**1,8**	**72**	**72**	**72**
MAOD-ODONT	2,3	48	48	48
MATF-FARM	1,3	24	24	24
Profesjonsstudium, høyere grad	**4,0**	**150**	**150**	**150**
PRMEDISIN	4,0	150	150	150
Totalt	**2,1**	**288**	**288**	**288**

Masterprogrammer
Møtt: opptatt i masteropptak, intgrad, kvote

	Møtt (opptak)		Ramme
	2 010	2 011	2013
Mastergrad iht §3, 2 år	**89**	**110**	
MAMD-FYST	7	9	15
MAMD-GENV	7		0
MAMD-INTH	14	17	20
MAMD-MANT		30	30
MAMD-MEDBI	24	24	25
MAMD-NUCLI	13	7	15
MAMD-NUHUM	6	8	20
MAMD-RAB	1	2	5
MAMD-SYK	10	9	15
MAOD-ORAL	7	4	5
Erfaringsbasert master 1 1/2 år	**0**	**0**	
MATF-HEVID	0	0	
Totalt	**89**	**110**	
Opptaksramme	**105**	**105**	**105**

UNIVERSITETET I BERGEN
Senter for internasjonal helse

Det medisinsk-odontologiske fakultet

Referanse
2012/2268-ALMY

Dato
22.02.2012

Utdanningsmelding 2011 fra Senter for internasjonal helse

I. Generell omtale av studietilbudet ved instituttet

Emneporteføljen ved SIH er på vel 20 emner som tilbys studenter på følgende studieprogram:

- Medisinstudiet
- Masterprogram i klinisk ernæring

- Master of Philosophy in International Health
- Master of Philosophy in Oral Sciences
- European Master of Science in International Health (en ettårig Erasmus Mundus finansiert master

For de tre siste masterprogrammene tilbyr SIH de fleste emnene og mange av veilederne. Senteret har også programutvalgsleder, sekretærfunksjon og administrativt ansvar for de tre programmene.

I tillegg er SIH partner i tre masterprogrammer finansiert under Norads Program for Master Studies (NOMA):

- Master of Health Policy and Management
- Sandwich Programme for Mmed and MSC degrees in Clinical Medisine
- Master in Epidemiology

De to første programmene koordineres av Muhimbili University of Health and Allied Sciences (MUHAS) i Tanzania. SIH tilbyr endel emner som kan inngå i programmene. Det siste programmet koordineres av og undervises i sin helhet ved University of Zambia, men med bistand fra forskere ansatt ved Senter for internasjonal helse

- Erasmus Mundus master program

Erasmus Mundus (EM) II (2009-2013) tilbyr totalt 5 ulike studieretninger (tracks). I EM II deltar SIH i track 5 *Health research methods*. EM-studentene oppholder seg ved UiB ett

Senter for internasjonal helse
Telefon 55588560
Telefaks 55588561
post@cih.uib.no

Postadresse
Postboks 7804
5020 Bergen

Besøksadresse
Kafarveien 31
Bergen

Saksbehandler
Alette Gilhus Mykkeltvedt
55586127

helt semester, de skriver sin avhandling (20sp) her, og de tar ulike emner (20 sp). Studieprogrammet blir koordinert fra University of Bordeaux.

Emnene ved SIH undervises på engelsk med unntak av et par emner i medisinstudiet.

Emne- og programporteføljen speiler senterets visjon og omfanget er passe ut fra dagens bemanning.

Basert på vår gode erfaring med en rammemastergrad ser vi nå gode muligheter for å lage en felles mastergrad for hele fakultetet. Senteret ser et behov for radikal samordning av mastergradsstudiene ved fakultetet. Det store antall programmer og programutvalg bør i størst mulig grad erstattes av en felles mastergrad, for eksempel en «Master of Philosophy in Health Science»-grad med stor grad av modulisering av undervisningen og med forskjellige «tracks» for de forskjellige retningene. Dette ville styrke det faglige arbeidet og øke kvaliteten på undervisningen. I tillegg ville dette tjene fakultetets egne strategiske interesser mht til konsentrasjon av forskningsinnsatsen og rekrutering til fakultetets forskningsgrupper. Fakultetet bør nedsette en arbeidsgruppe for å utrede dette.

Opptaksrammer, opptak og studenter
Masterstudenter
Det medisinsk-odontologiske fakultet disponerte for studieåret 2010/2011 totalt 46 kvotestipend. Disse kvotene skal dekke både aktive og nye studenter. Antall studenter som kan tas opp vil derfor variere fra år til år, avhengig av hvor mange som fullfører/ går ut av programmene. Senteret disponerte alle plassene i 2011.

10 nye kvotestudenter ble tatt opp til Masterprogrammene i International Health og Oral Sciences i 2011. I tillegg ble det tatt opp 2 selvfinansierende internasjonale, 3 på prosjektmidler og 8 norske studenter. Totalt var det 23 nye studenter ved oppstart av høstsemesteret.

2 studenter ble tatt opp til Erasmus mundus i 2011 (ett-årig masterprogram).

Kvoteprogrammet har faglig sett meget vellykket og nyttig, og legger grunnlag for godt samarbeid mellom instituttene på fakultetet.

Korttidsstudenter
43 studenter deltok på ett eller flere av vårkursene (tropEd, NUFU, NOMA m.fl). Opptaket administreres av SIH. Vi mottar rundt hundre søknader hver høst, og det er liten grunn til å anta at dette tallet vil bli lavere i årene som kommer. Det jobbes kontinuerlig med å forbedre søknad-, opptak- og mottaksrutinene for kortidsstudenter.

II. Kvalitativ omtale av studie- og studentstatistikk

Mastergrader
De fleste masterstudentene fulgte normalt studieløp i 2011. 9 studenter avla mastereksamen.
Fra Erasmus Mundus-programmet (track 5) hadde vi 6 studenter som forsvarte sin avhandling ved SIH.

III. Oppfølging av universitetsstyrets og fakultetets mål og prioriteringer 2011

Internasjonalisering, se også pkt. IV
Hele studieporteføljen ved SIH er "internasjonalisert", jfr strukturen i våre studieprogram (mer under pkt IV)

Implementering av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket
Alle emnebeskrivelsene er revidert i henhold til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. Emnene ble i 2011 godkjent i de respektive programutvalg. Flere av emnene har også tilsvarende godkjenning i tropEd-nettverket. Arbeidet fortsetter med å se på om lærings- og vurderingsformer fremmer og tester læringsutbytte som er beskrevet.

Tiltak for studentaktiv forskning
Masterstudiene har individuelle masteroppgaver. Disse utføres i tilknytning til forskningsprosjekter ved SIH eller ved andre forskningsgrupper ved UiB. Noen av disse er også internasjonale studenter med prosjektfinansiering, disse tas opp nettopp på grunn av forskningssamarbeidet.

Medisinerstudenter knyttes også til forskning ved SiH i sine særoppgaver, og enkelte forskerlinjestudenter har sine prosjekter knyttet opp til forskningsklynger ved SiH.

IV. Generell kvalitativ presentasjon av resultat, planer, utfordringer:

Programsensorrapporter
Medisinstudiet
Programsensor for medisinstudiet, professor Per Brodals rapport fra 2010 gav senterets undervisning til medisinerstudentene en meget god evaluering. Han støtter også senteret i tanken om at global helse bør være et langsgående tema i medisinerutdanningen, noe som også er hevdet fra senterets side i seminar om framtidig ny studieplan for medisinerstudiet i Bergen.
Valgemnet Global helse fikk Ugleprisen i 2011.

Masterprogrammene
Det er ikke laget noe programsensorrapport for masterprogrammene i år. Programsensor er professor Jon Øyvind Odland.

Emnerapporter
Hvert kurs blir skriftlig evaluert av studentene, enten via Mi Side eller papirskjema. Resultatene drøftes deretter med studentene og i programutvalget og konklusjonene av evalueringen tas med ved neste gjennomføring. Men det gjenstår å komme i gang med skriving av emnerapporter og gjøre disse tilgjengelig i Studiekvalitetsportalen.

Instituttets vurdering av læringsmiljøet
For masterundervisningen benytter SIH for det meste undervisningsrom i Overlege Danielsens hus. De fungerer godt til denne studentgruppen og nærheten til instituttet er en stor fordel. Masterstudentene er godt integrert i det daglige og faglige liv på senteret.

Medisinerundervisningen foregår på HUS, noe som ikke gir den samme nærhet og mulighet for integrasjon.

Vurdering og sensur

- Bruk av ulike vurderingsformer

Instituttet har en variert bruk av vurderingsformer, både mappevurdering, hjemmeeksamen (både individ og gruppe), muntlige presentasjoner og ordinær muntlig- og skriftlig eksamen blir benyttet. Både karakterskala A-F og bestått/ ikke bestått benyttes ved sensur.

- Kvalitetssikring av eksamensoppgaver

Eksamensoppgaver blir gitt av den enkelte lærer. For kurs med flere lærere, blir det innhentet forslag fra lærerne, eksamensoppgaver blir gitt av kurskoordinator i samråd med lærerne.

- Registrering av karakterer i protokoll og i FS

Instituttet er fornøyd med å ha ansvar for å ta ut protokoll, sørge for utfylling og registrerer resultatene i FS.

- Bruken av ekstern sensur, jamfør UH-loven § 3.9 og UiBs kvalitetshåndbok og grads- og studieforskrift

Det benyttes alltid ekstern og intern sensor på avsluttende masteroppgave. Det ble i 2011 oppnevnt eksterne sensorer for en ny periode 2011-2015.

- Bruken av karakterskalaen

Instituttet benytter karakterskala A-F for våremner og avsluttende masteroppgave. Hele skalaen benyttes, men snittet på våremnene ligger på B. Karakterfordelingen ved avlagt mastereksamen i 2011 var 4-B, 3-C og 2-D, dette gir snitt på C. Bestått/ikke bestått benyttes for høstens obligatoriske masteremner og på medisin- og ernæringsemner. Strykprosenten er svært lav.

- Omfang og utfall av klage på sensur, omfang av gjentakseksamener

Strykprosenter er svært lav, noe som også fører til svært få klager og eksamener som tas opp igjen.

Bruk av utdanningsplaner i studentoppfølging, herunder utstedelse av vitnemål

Instituttet følger opp utdanningsplanen for studentene på masterprogrammene. Dette gir bedre grunnlag for fakultetet ved utskriving av vitnemål.

Internasjonalisering

Hele studieporteføljen ved SIH er "internasjonalisert", jfr strukturen i våre studieprogram. Deltakelse i tropEd-nettverket og i Erasmus Mundus-konsortiet som administrerer den ettårige mastergraden (Master of Science in International Health) sikrer den internasjonale profilen ytterligere. SIH har også etablert en bilateral utvekslingsavtale med Charite Medical School i Berlin. Gjennom avtalen forplikter vi oss til å ta opp 3 studenter fra Charité mot at vi tilsvarende kan sende tre studenter til dem. Våre studenter betaler da en redusert studieavgift.

Vi jobber videre med å etablere ytterlige bilaterale utvekslingsavtaler med

enkeltinstitusjoner både i Europa og eksternt. For å motivere våre norske studenter på masterprogrammet til å reise ut, vil vi se på mulige støtteordninger til reiser.

I hvilken grad har hvert studieprogram innarbeidet et tilrettelagt utenlandsopphold?

De fleste studenter ved SiH er innreisende internasjonale studenter og utenlandsopphold får da liten betydning.
Medisinernes valgemne Global helse har tilrettelagt utenlandsopphold på 8 uker i et lavinntektsland.

Vennlig hilsen

Rune Nilsen
instituttleder

Randi Oen
studieleder

UNIVERSITETET I BERGEN
Institutt for klinisk odontologi

Det medisinsk-odontologiske fakultet
Kristin Walter

Dato

Utdanningsmelding 2011 – Institutt for klinisk odontologi

Kvalitativ omtale av studie- og studentstatistikk

Utviklingstrekk av særlig betydning og avvik i kandidattall

I vår gjennomgang av kandidattallene for 2011 sammenlignet med 2010 og 2009 ser vi i en nedgang i antall ferdige kandidater og studieprogresjon ved både bachelor i tannpleie og integrert master i odontologi (opptakstall er 21 studenter til bachelor i tannpleie og 48 til integrert master i odontologi).

Ferdig uteksaminerte kandidater				
	2008	2009	2010	2011
BAOD-TP	12	11	28	15
MAOD-ODONT	48	53	43	40

Tabell 1

Sum av EGENFINANSIERTE_ÅRSENHETER				
	2008	2009	2010	2011
BAOD-TP	35,8	47,2	45,6	41,0
MAOD-ODONT	143,8	150,6	130,1	122,7

Tabell 2

Bachelorutdanning i tannpleie (baod-tp)

I tabell 1 fremgår det at 15 studenter fullførte bachelorutdanningen i tannpleie i 2011 mot 28 i 2010. Dette er en forskjell på 13 uteksaminerte kandidater. Dette avviket kan forklares med den økningen i antallet som kom i 2010. På grunn av en del permisjoner og nedflyttinger ble dette avgangskullet unormalt stort. Det vi ser på tallene fra 2011 er derfor en normalisering av antall uteksaminerte kandidater fra bachelorutdanningen. Det er likevel viktig å påpeke at IKO fra høsten 2011 fikk 10 nye studieplasser på utdanningen og vil få en forventet økning i antall uteksamineringer fra 2014.

Integrert master i odontologi (maod-odont)

I tabell 1 fremgår det at det var en liten nedgang fra 2010 til 2011 på antall uteksaminerte kandidater på integrert masterprogram i odontologi. Nedgangen er derimot relativt stor til sammenligning med 2009, da 53 ble uteksaminert. Avviket kan forklares som i fjorårets

Telefon 55 58 00 00
postmottak@uib.no
Internett www.uib.no
Org no. 874 789 542

Institutt for klinisk odontologi
Telefon 55 58 65 60
Telefaks 55 58 65 77
post@iko.uib.no

Postadresse
Postboks 7804
5020 Bergen

Besøksadresse
Årstadvn. 17
Bergen

Saksbehandler
Gry Ane Vikanes Lavik
55 58 67 56

utdanningsmelding med at flere studenter har vært i svangerskapspermisjon og dermed ligger ett år etter.

Kvalifiseringsprogrammet
Det ble ikke tatt opp studenter til kvalifiseringsprogrammet i løpet av 2011. Grunnen til dette er at flere av studentene har blitt forsinket i forhold til uteksaminering. Programmet er krevende å drive da bevilgninger gis for kun 1 år av gangen. For å sikre en mer langsiktig drift av programmet inngår det fra vår 2011 i instiuttets studieportefølje og kvalitetsansvaret for programmet legges til Programutvalg for odontologiske fag. IKO har i tillegg levert (til HOD) forslag til testsystem for tannleger uteksaminert utenfor EU/EØS som har søkt norsk autorisasjon. Dette er nå til høring hos odontologimiljøene ved UiT og UiO.

Spesialist/spesial-utdanningen
IKO driver Odontologisk spesialistutdanning innen 7 godkjente disipliner og 1 spesialprogram, ett av løpene er 5-årig de øvrige er 3-årige studieløp. Studieprogrammene til disse ble revidert i juni 2009, i samsvar med de nye spesialistreglene fra HOD datert 19.12.2008.

I 2011 ble 3 spesialistkandidater uteksaminert, 1 innen oral protetikk, 2 innen oral kirurgi og oral medisin og en spesialutdanningskandidat i kariologi. Det startet opp kun 1 ny kandidat høsten 2011, innen oral kirurgi og oral medisin. Ved utgangen av året var 28 kandidater registrert ved spesialistutdanningen, i tillegg til to kandidater som hadde begynt i dobbelkompetanseløp (kombinasjon av ph.d-grad og spesialistutdanning). Det forventes at 6 kandidater vil fullføre sine spesialistutdanningsløp i 2012, fordelt på 3 disipliner. For høsten 2012 er det planlagt opptak av 6 nye kandidater fordelt på 4 spesialiteter.

I løpet av 2011 har det blitt arbeidet frem nytt reglement for utdanningen. Forslaget ble lagt frem og vedtatt i PU 16. februar 2012.

Praksisstudiet
Praksisstudiet ved både bachelorprogram i tannpleie og integrert masterprogram i odontologi er studieplanfestet med eksterne veiledere i fra Den offentlige tannhelsetjenesten (DOT) i Norge. Det er også mulighet for hospitering i spesialisthelsetjenesten og i privat praksis, samt andre samarbeidspartnere i DOT. Det er laget en "Nasjonal plan for praksisstudier i odontologi og tannpleie" som har overordnet mål som alle læresteder følger, selvom det er ulik profil på praksisdelen på de ulike lærestedene. Det ble også i 2011 avholdt et heldags veilederseminar for studenter og veildere knyttet til odontologi og tannpleie.

I 2011 gjennomførte 43 tannlegestudenter i praksisstudium i 3 uker og 15 tannpleiestudenter i 4 uker. I 2011 ble praksisperioden avviklet i samarbeid medDOTi 13 av 19 ulike fylker.

Det ligger et godt koordinert og gjennomplanlagt arbeid i forkant av praksisstudiet. Det er krevende å få tilstrekkelig antall plasser i hovedsak for tannlegestudenter. Med en økning på 10 studieplasser på tannpleierutdanningen, i tillegg til at det har blitt etablert flere utdanninger av tannpleiere i Norge, vil utfordringer i forhold til å få nok antall praksisplasser øke. Det er i tillegg ikke tatt tilstrekkelig høyde for hva praksisstudiet vil krever økonomisk i de rammene som er lagt til grunn for 10 nye plasser.

Evaluering av praksisstudiet fra studenter og veiledere blir foretatt årlig elektronisk og er meget positive (svarprosent; 98% veileder/100% studentene). Det er tilbakemeldt ønske om å utvide praksisstudiet for tannlegestudenter til 4 eller 5 uker.

Overtagelse av emnene TPAFYS og TPBAKBK

F.o.m. inneværende semester overføres emneansvaret for emnene TPAFYS og TBAKBK fra IKO til IBM. Emnene inngår i den basalfaglige undervisningen i tannpleierstudiet. Utfordringer knyttet til at emneansvaret lå ved IKO var relatert til utstrakt bruk av innleide undervisningskrefter fra andre institutter (timelærere). Instituttet ser derfor overføringen av emneansvaret til IBM som positivt, da denne organiseringen i større grad samsvarer med organisering og plassering av emneansvar i basalfagene i de resterende programmene ved fakultetet. Endringen sikrer også en bedre stabilitet i undervisningen. Det er likevel utfordringer knyttet til den økonomiske siden ved overtagelsen. Det har vært nødvendig å omdisponere en del av midlene tiltenkt en ny stilling ved bachelorutdanningen. Uheldigvis kan det derfor nå se ut til at det blir nødvendig å redusere stillingsprosenten for denne.

Organisering av klinisk allmennodontologi-undervisning

Samarbeidsorganet vedtok å nedsette en arbeidsgruppe som skulle utrede organiseringen og ledelsen av faget/kurset allmennodontologi. Rapporten ble fremlagt våren 2011 og den sentrale konklusjonen var at den kliniske allmennundervisningen burde for en stor del splittes opp og legges til den enkelte fagseksjon og reduseres i antall dager. Allmennodontologi skulle på denne måten avvikles på en fast ukedag med stabile lærerkrefter. Med dette forslaget ønsket man å sikre at studentene skulle møte kvalifisert og kalibrert personale i undervisningen. Det har derimot vist seg, i det videre arbeidet i løpet av høsten 2011, at dette tiltaket ville kreve større endringer i makroplanen og involvere en stor del av personalet knyttet til klinisk undervisning. Foreløpige tiltak blir styrking av ledelsen av allmennodontologi og en konsentrering av de pasienter som behandles spesifikt i samsvar med kravene i allmennodontologi, til en dag i uken, da man på den måten kan holde en tilfredsstillende bemanning. Innflytting i nybygg vil med stor sannsynlighet gi gevinster i forhold til undervisningen og en eventuell endring av makroplanen vil bli vurdert på nytt våren 2013.

Generell kvalitativ presentasjon av resultat, planer, utfordringer og prioriteringer

Programutvalg for odontologiske fag:

Læringsutbyttebeskrivelser

Programutvalg for odontologiske fag sitt arbeid med læringsutbyttebeskrivelsene har tatt utgangspunkt i studieplan for integrert masterprogram i odontologi fra 2006 og studieplan for bachelorprogram i tannpleie fra 2008. Begge studieplaner inneholdt gode læringsutbyttebeskrivelser i de aller fleste emner og disse samsvarte godt med målet for læringsutbyttebeskrivelsene i det nye kvalifikasjonsrammeverket.

Ved inngangen til 2011 gjensto arbeidet med å gjennomgå og kvalitetssikre alle emnebeskrivelsene før de nye læringsutbyttebeskrivelsene kunne legges frem for vedtak i Programutvalg for odontologiske fag.

For å sikre kvalitetssikringsarbeidet ble det avholdt et todagersseminar i juni for programutvalgets medlemmer. På seminaret ble læringsutbyttebeskrivelser for bachelorstudiet i tannpleie og det integrerte masterstudiet i odontologi gjennomgått i plenum. Det ble også vedtatt en mal for emnebeskrivelser. I løpet av høsten 2011 ble tilnærmet alle læringsutbyttebeskrivelsene og programbeskrivelsene godkjent i programutvalget. Pr. 1. feb. 2012 gjenstår avklaring av 4 beskrivelser for bachelorprogrammet og 4 beskrivelser for masterprogrammet. Medarbeidere i studieadministrasjonen vil utarbeide utkast til engelsk og nynorskversjon i løpet av våren 2012.

Hovedfunn og oppfølging av gjennomførte evalueringer

Evalueringene som er gjennomført i 2011 viser jevnt over godt fornøyde studenter både når det gjelder forelesere, pensum, arbeidsbelastning og læringsutbytte. Studentene svarer likevel ofte at de synes arbeidsbelastningen er til dels stor og at klinikkundervisningen setter store krav til studentene. Svarprosenten ligger på rundt 50 % i evalueringene. Emner med negative tilbakemeldinger blir fulgt opp av Instituttet og PUO.

Studentforum

Når det gjelder sosial integrering, studentmedvirkning og evaluering har det vært holdt Studentforum også våren og høsten 2011. Dette er en fast ordning og fungerer som et møtepunkt mellom studenttillitsvalgte på alle kull, instituttledelsen, klinikkledelsen og studieadministrasjonen. Her kan studentene komme med konkrete tilbakemeldinger om deres opplevelser av sterke og svake sider ved undervisningen. Vi ser at studentenes selvorganisering fungerer godt med aktive tillitsvalgte stort sett på alle kull. Studentdeltagelsen i instituttets beslutningsorganer er også ganske god.

Læringsmiljø

Som det fremgår av undervisningsregnskapet er det stor undervisningsbelastning på de vitenskapelig ansatte ved instituttet. En del av utfallet av arbeidet med omorganiseringsprosjektet har blitt en bemanningsplan som skal sikre større fleksibilitet i de ulike fagområdene (seksjonene). Pr i dag er det på noen områder færre enn to vitenskapelige stillinger og instituttet erkjenner rekrutteringsutfordringer.

Det er forventet nye muligheter og forbedringer rundt undervisningssituasjonen generelt i det nye odontologibygget. Utfordringer med å få tilstrekkelig antall pasienter til en del kliniske kurs er likevel økende og vil kreve tiltak de nærmeste årene. Instituttet vil se nærmere på alternative løsninger.

Internasjonalisering

Instituttet har et økende antall studenter som ønsker å dra på utveksling. Det vil bli arbeidet frem flere avtaler i løpet av våren 2011. Universiteter som har forespurt IKO eller omvendt:

Descartes University (Paris), Århus Universitet og Second University of Naples. Instituttet legger ned store ressurser i å gjennomarbeide avtaler før de inngås. Et avgjørende punkt om avtaler kan inngås er den kliniske praksisen som våre studenter får tilgang til når de utveksler. Her er kravene høye og studentene skal i størst mulig grad ha tilsvarende mengde praksis i løpet av utenlandsoppholdet.

Revisjon av studieplanen for Bachelorutdanningen i tannpleie

Det har blitt satt ned en arbeidsgruppe som skal vurdere og foreslå hvordan den kliniske tjenesten ved studiet kan effektiviseres og organiseres etter økt studentopptak, spesielt med tanke på å oppnå god og tilstrekkelig klinisk praksis innenfor de rammer som nytt odontologibygg kan gi. Arbeidsgruppen skal også se på muligheten for å justere eksisterende studieplan i tannpleie for å innpasse et eget emne for helsefremmende og forebyggende arbeid.

Arbeidsgruppens arbeid hadde som siktepunkt å være fullført i løpet av vårsemesteret 2012 og tidlig nok til at endringene kunne tre i kraft fra og med studieåret 2012/13. På grunn av at leder av bachelorprogrammet sluttet i stillingen 1. februar d.å., har det blitt midlertidig stopp i arbeidet i påvente av nytilsetting.

Hovedfunn og oppfølging av programsensorrapporter

Programsensor for odontologiske fag i inneværende periode er professor Jan Olsson fra Gøteborgs universitet.

Programsensors oppdrag for 2011 var å se på justering av studieplan for tannpleie. Arbeidet med studieplanen stoppet imidlertid opp da leder for studiet sluttet i stillingen. Programsensor ble derfor benyttet til mer løpende rådgivning i løpet av 2011.

Programsensors oppdrag for 2012 er å evaluere de biomedisinske basalfagene i bachelorutdanningen for tannpleie og den integrerte masterutdanningen i odontologi. Et særlig fokus for arbeidet er å se på relasjonen mellom den prekliniske og kliniske delen av studieprogrammene og evaluere IKOs program opp mot internasjonale forhold/trender i utdanningene Dersom arbeidsgruppen som skal se på justering av studieplan for tannpleie kommer i gang igjen i løpet av 2012, utvides oppdraget til også å gi innspill til denne.

Anne Nordrehaug Åstrøm
Instituttleder

Karen Valsø
Seniorkonsulent

UNIVERSITETET I BERGEN

Institutt for indremedisin

UTDANNINGSMELDING 2011 - IFI

I. Generell omtale av studietilbudet ved instituttet

Instituttets samlete program- og fagtilbud er presentert under punkt II. For medisinerstudiet er studietilbudet uendret ved instituttet. En hovedutfordring er å sikre at undervisningen oppfyller de læringsmål som er definert i de utarbeidete læringsutbyttebeskrivelser. Spesielt er harmonisering av undervisning ved de samarbeidende sykehus i regionen viktig, likeså at det er en naturlig læringsprogresjon i undervisningen og studentoppgaver fra 1. til 4. indremedisinske termin.

Programutvalget for ernæring vil i 2012 evaluere studieprogrammene i ernæring. Det er fortsatt en utfordring med frafall i bachelor utdanningen, hovedsakelig som følge av at studenter går over på medisinerstudiet. Likevel er det en økning av studenter i masterprogrammene. Det nyopprettet Mohn senter for ernæring vil bidra til økning av forskerstillinger i feltet og forhåpentligvis også bidra til øket kvalitet og forskningsbasert undervisning.

Senter for farmasi ble etablert ved IFI 2011 og året har vært preget av forflytning av emner mellom Kjemisk institutt på MNF, ISF og IFI ved MOF. Det er ledige studieplasser både ved profesjonsstudiet i farmasi og ved masterprogrammet i farmasi for reseptarer.

Det er lav grad av internasjonalisering/internasjonal utveksling i ernæringsstudiene så vel som i medisinerstudiet. Medvirkende årsaker er manglende harmonisering mot akademisk år ved utenlandske universiteter og at undervisningen gis på norsk. I profesjonsstudiet i farmasi er 7. semester obligatorisk lagt til University of East Anglia, Norwich, UK.

II. Kvalitativ omtale av studie- og studentstatistikk

ERNÆRING

Bacheloremner ernæring

1. studieår: NUTR-INF (29 oppmeldt, 29 møtt, 29 bestått), NUTR110 (34 møtt, 34 bestått). Generelt svært lav strykprosent på de enkelte emnene første året.

2. studieår: NUTR120 (19 oppmeldt, 16 møtt, 13 bestått, , NUTR150 (20 oppmeldt, 14 møtt, 14 bestått), NUTR111 (20 oppmeldt, 16 møtt, 16 bestått), NUTR207 (22 oppmeldt, 18 møtt, 18 bestått).
Frafall fra 1. til 2. studieår er et kjent problem som bl. a. skyldes enkel overgang (pga. emneoverlapp) til medisinstudiet.

3. studieår: NUTR230 (13 oppmeldt, 12 møtt, 12 bestått), NUTR210 (12 oppmeldt, 12 møtt, 12 bestått), NUTR255 (12 oppmeldt, 12 møtt, 12 bestått), NUTR240 (15 oppmeldt, 12 møtt, 12 bestått).

Videre frafall også fra 2. til 3. studieår. Lav strykprosent for de studentene som er igjen på studiet. NUTR55: Hospitering med rapport som utgjør bacheloroppgave.

Masteremner ernæring

Human ernæring: NUTR300 (9 oppmeldt, 6 møtt, 6 bestått), NUTR301 (7 oppmeldt, 7 møtt, 7 bestått), NUTR310 (8 oppmeldt, 6 møtt, 6 bestått), NUTR302 (2 oppmeldt, 2 møtt, 2 bestått (valgemne)), NUTR395 (10 oppmeldt, 10 møtt, 10 bestått).

Klinisk ernæring: NUCLI353 (9 oppmeldt, 9 møtt, 9 bestått), NUCLI361 (5 oppmeldt, 5 møtt, 5 bestått (valgemne)), NUCLI362 (ingen studenter (valgemne)), NUCLI351 (11 oppmeldt, 11 møtt, 11 bestått), NUCLI355 (8 oppmeldt, 8 møtt, 8 bestått), NUCLI395 (6 oppmeldt, 6 møtt, 6 bestått).

***Andre emner*:** HUCEL350A (11 oppmeldt, 9 møtt, 9 bestått (valgemne for masterstudenter, også andre (hospitanter/PhD-studenter) tar emnet.

Studenttallet for masterstudiene har gått noe opp i forhold til 2010. Generell svært lav (ingen) strykprosent. Noe frafall er det fra opptak til fullført grad, men frafallet er stabilt i forhold til tidligere.

FARMASI

FARM103: Samfunnsfarmasi I - 24 studenter høsten 2011. Studieevaluering gjennomført høsten 2011 med gode tilbakemeldinger. I undervisningen er det også obligatorisk praksis på apotek. Våren 2011: 2 stryk, av totalt 24 studenter.
FARM204: 12 studenter høsten 2011. Emnet går over 2 semestre, 30 stp er praksis i apotek på vårsemesteret + 5 stp. obligatorisk undervisning på University of East Anglia i Norwich (UEA), England. 7. semester har studenter på studieprogrammet Integrert master i farmasi obligatorisk opphold på UEA hvor det undervises i galenisk farmasi. I løpet at dette oppholdet har studentene også 2 uker med obligatorisk undervisning i samfunnsfarmasi som blir holdt av Lone Holst og Kjersti Bakken fra ISF.
Våren 2011: 3 stryk, 1 klage av 26 studenter
FARM103 og FARM204 blir fra våren 2012 flyttet over til ISF, dette på grunn av at emneansvarlige tilhører ISF og ikke IFI.
FARM395: Farmakoterapi. Undervises høst. Mastergradskurs, ligger ikke inne i studieplanen. Emneansvar på faget er ulikt fra år til år. Det er stort sett stipendiater tilknyttet IFI og farmasi som har hatt emneansvar, unntak var høsten 2011 hvor Reidun Kjome (post doc. tilknyttet ISF) var ansvarlig for faget. Instituttet har hatt en del utfordringer ifm. oppnevning av emneansvarlige. Videre har det påløpt en del ekstrakostnader i forbindelse med undervisning gitt av eksterne forelesere + caseoppgaver m/pasienter.
Høsten 2011: 1 stryk, totalt 8 oppmeldte.
FARM301: Farmasøytisk forskningsmetodikk. Dette emnet ble flyttet fra Kjemisk institutt til IFI våren 2012. Faget har ingen emneansvarlig og består av fire ulike undervisningsdeler Statistikk, Spektroskopi, Epidemiologi og Biokjemisk metodikk. Spektroskopi fulgte våren 2011 allerede eksisterende undervisning på MatNat, egen spektroskopi-undervisning holdt på MatNat for farmasistudenter. Epidemiologi følger MEDEPI-undervisning for medisinstudenter gitt av ISF, mens Biokjemisk metodikk er et eget kurs over 1 uke som blir holdt av Anni Vedeler tilknyttet Institutt for biomedisin. Det har våren 2012 vært noe problematisk å skaffe undervisere i spektroskopi og statistikk da faget ikke lenger tilhører

MatNat. IFI har derfor inneværende semester honorert ekstern foreleser for å holde statistikk-undervisning.
FARM236: Undervisningen foregår på MatNat, Kjemisk institutt. Emneansvaret ble våren 2012 flyttet til Kjemisk institutt.
Våren 2011: 2 stryk, 3 ikke møtt- av totalt 35 oppmeldte til eksamen.
FARM238: Undervisningen foregår på MatNat, Kjemisk institutt. Emneansvaret ble våren 2012 blitt flyttet til Kjemisk institutt.
Vår 2011: 2 stryk- totalt 24 oppmeldte til eksamen.
Antall studenter:
Integrert masterprogram for farmasi (profesjonstudium -5år):
Antall studieplasser: 120
Antall studenter: 106
Masterprogram i farmasi for reseptarer (3 år):
Antall studieplasser: 24
Antall studenter: 12

Studentene har i 7. semester obligatorisk opphold på University of East Anglia (UEA) i Norwich hvor de følger et fag i galenisk farmasi FARM295 og et fag i klinisk farmasi . Ansvaret for disse fagene ligger sentralt på UiB. Vi har i dag to masterstudenter som skriver masteroppgaven sin på UEA. UiB har ingen utvekslingsavtaler.

MEDISIN

MEDMBK, MEDFAR-A, MEDFAR-B, FARM293, FARM290, MEDGRUNN, MEDIND1, MEDIND2, MEDIND3, MEDIND4, MEDGER, MEDONK, MEDREV, MEDHUD.

Opptak, kullstørrelse og frafall av medisinstudenter administreres av fakultetets sentraladministrasjon, og IFI fører ikke egen statistikk over dette. Generelt kan sies at strykprosenten er liten, og det er meget får klagesaker på eksamen.

III. Oppfølging av universitetsstyrets og fakultets mål or prioriteringer 2011

Kvalitet i utdanning

1. Implementering aav det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket
I henhold til plan er det utarbeidet læringsutbyttebeskrivelser for alle enkeltemner og for de 4 terminer i medisinerstudiet hvor indremedisin undervises som gjelder fra 2012. Prosessen har vært en nyttig gjennomgang av undervisningen som gis og har avdekket behovet for harmonisering av undervisning mellom de ulike samarbeidende sykehus og sikring av naturlig progresjon i undervisning og praktiske oppgaver fra 1. til 4. indremedisinske termin. Undervisning i klinisk pasientundersøkelse ble identifisert som ett fokusområde for forbedret læring og undervisning. Dette var et hovedtema på IFI heldags Eksamens og undervisningsseminar 04.05.11.

2. Emneevaluering
Farmakologiundervisning: Etter en langvarig prosess ble det vedatt endringer i farmakologi-undervisningen i 2011. Farmakologi ble da kortet inn fra 3 undervisningsblokker til 2. Frem til da var farmakologiundervisningen lagt til Paraklinisk blokk 1, 3 og 4, med eksamen etter 2 uker i Parablokk 4. Etter ny ordning blir farmakologiundervisningen kun lagt til Parablokk 1 og 3, med eksamen siste uken i Parablokk 3. Dette er en stor forbedring for studentene som

har etterspurt dette lenge. De får nå eksamen tettere opp mot undervisningen i faget, og de har kun 1 eksamen i hver blokk, i stedet for 2 eksamener i Parablokk 4 (farmakologi og patologi). Første kull som prøver ut den nye ordningen er kull08A som gjennomføres vår 2012.

3. Studiegjennomføring på bachelornivå
Dette er hovedsakelig et problem i ernæringsprogrammet. Programutvalget for ernæring vil i 2012 evaluere studieprogrammene i ernæring. Det er fortsatt en utfordring med frafall i bachelor utdanningen, hovedsakelig som følge av at studenter går over på medisinerstudiet.

4. Tiltak for studentaktiv forskning
Tilbud gis gjennom prosjekter for særoppgave i medisinerstudiet samt gjennom forskerlinjen. Særoppgaven er obligatorisk, men det avsettes for lite tid til at forskningsoppgaver kan gjennomføres. Spesielt er det et problem at undervisningsfrie onsdager som kunne vært brukt til gjennomføring av studentprosjekt belegges med undervisning. Særoppgaven gir også lite studiepoeng, og mange studenter ønsker derfor å gjennomføre oppgaven sammen med 2-3 eller flere medstudenter. Dersom man ønsker å stimulere til studentaktiv forskning kan oppgradering av særoppgavens betydning for studiepoeng og sluttkarakter være en vei å gå.

IV. Generell kvalitativ presentasjon av resultat, planer, utfordringer

1. Studiekvalitetstiltak
Momenter fra programsensorrapporten er under oppfølging, bl.a. omlegging av farmakologiundervisning og eksamen (se over), utarbeidelse av læringsutbyttebeskrivelser for alle emner (se over) og forbedring av evaluering i de indremedisinske terminer.

Det arbeides fortsatt med oppdatering og gjennomgang av spørsmålsdatabasen som danner basis for elektronisk terminprøve ved avslutning av 2. og 4. indremedisinske termin. I samarbeid med Helse Bergen IKT er databasen inndelt i samsvar med undervisning og forventet kunnskapsnivå slik at ulikt spørsmålsuttrekk gjøres i hhv 2. og 4. terminprøve. Studentene har tidligere kunnet avlegge terminprøven på sin hjemme-PC, og det har vært krav til gjennomføring, men ikke krav til å bestå terminprøven. Ved avlogging har studenten kunnet skrive ut en bekreftelse på gjennomføring som har vært innlevert som bilag til terminkortet. Problemet med den gamle ordningen var at svake studenter ikke ble fanget opp. Flinke studenter brukte derimot terminprøven som selvlæringsverktøy. Etter vedtak i EUU er nytt system for gjennomføring av terminprøve nå under utvikling. Terminprøven vil da bli gjennomført i klasserom med IT vakt tilstede, kun 1 pålogging er tillatt og 60% av oppgavene må besvares riktig for å bestå terminprøven. Endringen blir gjennomført for bedre å kunne fange opp svake studenter og for å fremtvinge lesing av indremedisinske fag tidligere i studiet. Slik gjeldende studieplan fungerer, utsetter mange studenter lesing av indremedisinske fag fordi man forbereder seg til eksamen i andre fag som rettsmedisin, farmakologi og mikrobiologi som er plassert ved slutten av de indremedisinske terminer. Dette er klart uheldig men vil forhåpentligvis endres i den fremtidige nye studieplan.

Det pågår også tilsvarende arbeid med oppdatering og gjennomgang av terminprøvespørsmål for fagområdene revmatologi, onkologi og geriatri. Ved Eksamens og undervisningsseminaret 04.05.11 ble det arrangert gruppearbeid i å lage gode flervalgsoppgaver under ledelse av professor Torstein Vik fra NTNU. Vi har som mål å gjennomføre at alle terminer uten avsluttende eksamen skal ha terminprøve. Dette innebærer innføring av terminprøve for 1. og 3. indremedisinske terminer. Vi er i dialog med underviserne på de samarbeidende sykehus

(Haraldsplass Diakonale Sykehus, Førde Sykehus, Haugesund Sykehus og Stavanger Universitetssykehus) om innhold og gjennomføring av terminprøver i disse terminene.

Tjenestekort – krav til godkjenning
IFI har innført tjenestekort for de emner som ikke avsluttes med eksamen. Tjenestekortene ble revidert i 2010 og er holdt uendret i 2011. Det er blitt utarbeidet spesifiserte krav til godkjenning.

Opplæring i bruk av elektronisk pasientjournal for studenter
Helse-Vest byttet i april 2010 elektronisk pasientjournalsystem fra Doculive til DIPS. Opplæring i journalskriving i 1. indremedisinske termin på HDS har tradisjonelt ikke involvert bruk av elektronisk pasientjournalsystem. Dette har medført at mange studenter har fått problemer i forbindelse med gjennomføring av journalopptak den første tiden på HUS. IFI har innført e-læringskurs, klasseromsundervisning og trening i PC-stue som obligatorisk opplæring i 1. indremedisinske termin. Dette har vært godt mottatt av medisinerstudentene, men det etterlyses PC stue på HDS hvor man kan bedrive egentrening på DIPS. Det er et mål at dette kan finansieres i 2012.

2. Internasjonalisering – utvekslingsstudenter
I samarbeid med fakultetet har instituttet tatt i mot og lagt til rette for utenlandske medisinerstudenter til å følge undervisningsopplegg/hospitering innenfor de fagområder instituttet har ansvar for. I hovedsak er dette tyske og danske studenter da det kun undervises på norsk.
Tiltak for å bedre internasjonalisering vil være harmonisering med akademisk år og terminer ved utenlandske universitet, engelskspråklig undervisning og oppgraderinger av fakultets nettsider.

3. Etter- og videreutdanning
Mange av IFI vitenskapelig ansatte deltar som undervisere på kurs som er ledd i obligatoriske kurs i legespesialisering eller lege etterutdanning. IFI er ikke administrativt eller økonomisk involvert i avholdelse av denne type kurs.

V. Handlingsplaner

VI Oppsummering

IFI har i 2011 fulgt opp programsensorrapport og kvalifikasjonsrammeverket med etablering av læringsutbyttebeskrivelser, standardiserte eksamenskomiteer og skriftlige sensorveiledninger og harmonisering av læringsmål og undervisning mellom ulike indremedisinske terminer. Terminprøve i 2. og 4. indremedisinske termin er under revisjon for bedre å kunne fange opp svake studenter og stimulere til tidligere lesestart for indremedisinske fag. Hovedutfordringer er harmonisering av undervinsing på de 3 samarbeidende sykehus i 3. indremedisinske termin innføring av terminprøver i 1. og 3. termin. Oppfølging av læringsutbyttebeskrivelsen for 1. indremedisinske termin er også en hovedutfordring på bakgrunn av at det er vanskelig å få kvalifiserte lærere til undervisningen og at verken IFI eller HDS ønsker å ta økonomisk ansvar for PC stud hvor studentene kan drive selvtrening i bruk av elektronisk pasientjournal.

Bergen 17.02.12

Eva Gerdts
Visestyrer for undervisning

UNIVERSITETET I BERGEN
Institutt for kirurgiske fag

Det medisinsk-odontologiske fakultet

Referanse
2012/2268-GJB

Dato
22.02.2012

Utdanningsmelding 2011 fra Institutt for kirurgiske fag

1. STUDIETILBUDET VED INSTITUTTET

Undervisning gis på profesjonsstudiet i medisin i anestesiologi, gastroenterologisk kirurgi, chir.minor, karkirurgi, urologi, endokrinkirurgi, thoraxkirurgi, ortopedisk kirurgi, plastikkirurgi, nevrokirurgi, radiologi, nukleærmedisin og øre-nese-hals kirurgi (ØNH). For øvrig følger studenter i farmasi og ernæring og odontologi kurs i førstehjelp. Katastrofekurset (4 dager) blir arrangert vår og høst.

Det gis kliniske forelesninger i preklinikken.

Emnekoder ved Institutt for kirurgiske fag

MEDGRUNN / Grunnkurs klinikk
MEDKIR1 / Kirurgi blokk 1
MEDKIR2 / Kirurgi blokk 2
MEDKIR3 / Kirurgi blokk 3 (desentral undervisning)
MEDKIR4 / Kirurgi blokk 4
MEDRAD / Medisinsk radiologi
MEDØNH / ØNH-sykdommer

Undervisningen i kirurgiske fag er oppdelt slik:

Grunnkurs klinikk: 4 uker ved Haraldsplass Diakonale Sykehus (HDS)
1.kir.blokk: 5 uker ved Haraldsplass Diakonale Sykehus (HDS)
2.kir.blokk: 6 uker ved Haukeland Universitetssykehus (HUS), Kysthospitalet og Legevakten.
3.kir.blokk: 4,5 uker ved de samarbeidende sykehusene i Stavanger, Haugesund og Førde.
4.kir.blokk: 10 uker ved HUS, Kysthospitalet og Legevakten.

Institutt for kirurgiske fag
Telefon 55972764
Telefaks 55972761
post@kir.uib.no

Postadresse
Postboks 7804
5020 Bergen

Besøksadresse
Haukeland
universitetssykehus
Bergen

Saksbehandler
Gjert Bakkevold
55972762

Undervisningen i de 4 kirurgiske blokkene

Studentene får ved undervisningen i Bergen rotere rundt på de forskjellige seksjonene slik at de kan skaffe seg god oversikt. Undervisningen består av:

1. Studentene får følge med på den praktiske sykehushverdagen, herunder visitter, operasjoner, poliklinikker og konferanser.
2. Forelesninger
3. Klinikker – pasientdemonstrasjoner
4. Undervisning i grupper (12–15 studenter) i undersøkningsteknikk og andre praktiske ferdigheter
5. Undervisning i små grupper (4 – 6 studenter)

For å få godkjent blokkene må studentene ha deltatt i et visst antall operasjonassistanser, poliklinikker, visitter, tatt opp et antall journaler, epikriser, deltatt i gruppeundervisningen og diverse kurser. Alle blokker i kirurgi har sin obligatoriske del som må oppfylles.

Undervisningen i radiologi

Ved innføring av Medisin 2005-planen foregår undervisningen i radiologi i alle 4 kirurgiske blokker. Undervisningen gis i form av forelesninger, herunder nettforelesninger. Målet for 2012 er en få til en oppgradering av nettforelesningene og gruppeundervisningen på grunnlag av de nye læringsutbyttebeskrivelsene. Det kan bli aktuelt å slå sammen grupper for å redusere undervisningstiden for de vitenskapelig ansatte.

En ønsker å få til mer veiledning av særoppgave-, forskerlinje- og masterstudenter ved vitenskapelig ansatte ved seksjon for radiologi.

Det foreligger forslag om at IKF overtar det faglige ansvaret for emnet på 5 studiepoeng i radiologi for programmet i manuellterapi. Det arbeides med saken og de ulike problemstillingene som en endring vil medføre. Institutt for samfunnsmedisinske fag har det formelle ansvaret i dag.

Undervisningen i øre-nese-hals

Undervisningen foregår i 9 uker i samme termin som Øye. Studentene blir delt i 2 grupper, dvs. at studentene har 4,5 uker undervisning i ØNH. Undervisningen er som for kirurgiske fag lagt opp som både forelesninger og deltakelse i den praktiske sykehushverdagen. Man har spesielle studentpoliklinikker med pasienter som på forhånd har godkjent å være undervisningspasienter.

Nye læringsformer

Seksjon for radiologi har høstet gode erfaringer med sitt e-læringsopplegg. Det er ønskelig at også andre fagenheter vurderer muligheten for bruk av nye undervisningsformer.

Masterprogram

Instituttet har ingen masterprogram, men flere av våre tilsatte er veiledere for mastergradsstudenter tilknyttet andre institutt.

2. STUDENTDATA

2.1 Studieprogresjon og frafall

For våre studenter i profesjonsstudiet er progresjonen god og frafallet lite.

2.2 Resultat 2011

Resultatene er i stor grad som foregående år når det gjelder studiepoengproduksjon. Karakterfordelingen på den skriftlige eksamen har vært mellom C-D (se pkt 3.2). Den muntlige eksamen har bokstavkarakterer, men resultatet i skriftlig og muntlig eksamen blir slått sammen til én karakter.

3. KVALITETSSIKRING OG -UTVIKLING

3.1 Internasjonalisering

Instituttet har ingen obligatorisk plassering utenlands. Studentene kan tilbys å ta deler av tjenesten ved visse utenlandske universiteter. Førsteamanuensis Christian Helland er oppnevnt som instituttets internasjonale koordinator.

De studenter som deltar på utenlandsopphold får utenlandsstudiene vurdert i relasjon til hva som planlegges her. Deretter får instituttet beslutte om fortsatt opplegg for studenten. Dette fungerer som oftest smidig.

3.2 Implementering av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket

Instituttets visestyrer for undervisning og de fagansvarlige har i 2011 jobbet fram læringsutbyttebeskrivelser for de ulike fagområdene etter en felles mal. Beskrivelsene blir lagt inn i FS i disse dager.

3.3 Eksamens- og sensorordning

Eksamen i **de kirurgiske fagene** består av en skriftlig del og en muntlig del. Den skriftlige delen varer 6 timer. Fra høsten 2009 er formen på muntlig eksamen justert. Tyngdepunktet legges på undersøkelsesteknikk og anamnese. Eksamenstiden er forkortet fra 2 timer til 1 time og 1 kvarter. Det benyttes eksterne sensorer.

I **radiologi** består eksamen av muntlig eksamen (0,5t) i 4. kirurgiske blokk. I **ØNH** består eksamen av muntlig eksamen (0,5t) og skriftlig eksamen (3t). Det benyttes eksterne sensorer (allmennleger) både på skriftlig og muntlig eksamen.

De respektive eksamensformer anses å utfylle hverandre, og er tematisk knyttet opp mot undervisningen som er gitt. Det foretas fortløpende evaluering av hvorvidt eksamensformen er hensiktsmessig. Fra høsten 2009 er grensen for å bestå skriftlig eksamen i kirurgiske fag hevet fra 50% til 67% riktige svar (jfr pkt 2.2).

3.4 Evaluering av emne og program

Alle studenter må etter hver kirurgiske blokk svare på et omfattende evalueringsskjema vedrørende undervisningen. Svarprosenten er 100, ettersom alle må ha besvart før de kan få levere tjenestekort, som er obligatorisk. Resultatet blir gjennomgått ved instituttet, og forelagt alle som har undervist. Den er svært detaljert, noe som muliggjør oppfølging der dette er påkrevd. Hvis det avdekkes lite tilfredsstillende forhold, blir dette normalt fulgt opp i form av samtaler med den/de ansvarlige. I hovedsak må evalueringsresultatene sies å ha vært svært tilfredsstillende. Resultatene blir for øvrig oversendt Det medisinsk-odontologiske fakultet.

Hovedfunn fra evalueringene og tiltak for oppfølging
Ved evaluering gjør man kontinuerlig små endringer i undervisningen av studentene. Undervisningsansvarlig kontrollerer og følger opp de avsnitt som ikke har fått akseptabel evaluering av studentene.
Se ellers de enkelte punkt ovenfor.

3.5 Rammevilkår
Undervisningen foregår i lokaler ved Haukeland Universitetssykehus (HUS), samt andre tilknyttede institusjoner, Haraldsplass Diakonale Sykehus, Bergen legevakt, Kysthospitalet i Hagavik, Haugesund Sjukehus, Stavanger Universitetssjukehus og Førde Sentralsjukehus. Instituttet er meget tilfreds med den oppgraderingen som er gjort mht undervisningslokalene i Sentralblokken, både oppgradering av data- / AV-utstyr, inventar og dørlåsesystem. En videre utfordring er studentenes tilgang til sykehusets datamaskiner/nettverk og sykehusets tildeling av brukerrettigheter.

4. ANALYSE

4.1 Vurdering av studie- og fagtilbudet
Den planlagte undervisningen dekker basale kunnskaper innen de kirurgiske fag, og gir retningslinjer til studentene om hvor kompletterende informasjon skal hentes.
Forelesningene får oftest god eller meget god vurdering av studentene. Klinikkene med pasienter er svært verdifulle. For å få optimalt utbytte av klinikken kreves det at studentene deltar aktivt. På grunn av det store studentantallet blir den direkte pasientorienterte undervisningen, dvs. kontakt pasient-student-lærer, i små grupper meget vanskeligere å gjennomføre.
En målsetting er å få fram en god avveining mellom teoretisk og klinisk undervisning, og samtidig stimulere studentene til kontinuerlig læring.

4.2 Vurdering av opptaksrammer og opptak i forhold til studenttall og samlet kapasitet
Undervisningslokalene er for små både når det gjelder fellesundervisning og gruppe-undervisning. Samme problemstilling finnes også ved den kliniske undervisningen på HUS. Problemstillingen er meldt til HUS ifm planlegging av sykehusets fremtidige polikliniske aktivitet.

4.3 Vurdering av eksamens-/vurderingsformene og sensorordningen

Skriftlig eksamen
Skriftlig eksamen varer i 6 timer og tester de teoretiske kunnskapene. Karakteren settes på den skriftlige eksamen. Vi kommer til å legge ned mye arbeid for å få god kvalitet på eksamensspørsmålene. Det er ønskelig at sensorene deltar i bearbeidelsen av spørsmålene.

Muntlig eksamen
Se pkt 3.2. Hensikten er å legge tyngden på klinisk undersøkelse og evnen til å ta opp pasienthistorie og skrive en pasientjournal. Dette innebærer halvert eksamenstid.

Effekten av kvalitetsarbeidet
Alle avgangsstudenter besvarer et omfattende obligatorisk evalueringsskjema. Skjemaet er nettbasert. Denne evalueringen gir godt innblikk i hvordan studentene vurderer de forskjellige deler av undervisningen, og man kan raskt foreta evt endringer. Evalueringen vil fortsette.
Det finnes ingen offisiell vurdering av lærerne, verken dem i mellom eller av studentene. Imidlertid blir det ofte gitt slike vurderinger under de åpne spørsmålene i skjemaet. Vi føler oss trygg på at i alle fall de tilfellene der lærere gjør en svært god jobb, eller motsatt, blir oppfanget på denne måten.

4.4 Vurdering av læringsmiljøet
Læringsmiljøet må beskrives som godt. Den største ulempen er at studentgruppene ofte blir for store i forhold til antallet lærere.
Det er meget viktig at vi i fremtiden kan beholde så mye av undervisningen i små grupper som det er mulig.

4.5 Resultatoppnåelse
Kravene til eksamen tar sikte på å dekke basal kunnskap i kirurgiske fag for kommende leger. Studentene klarer seg i hovedsak bra både i skriftlig og muntlig. Medisinutdannelsen har alltid vært preget av mye direkte kontakt mellom lærere, studenter og pasienter. Dette er en forutsetning for god undervisning og at et studentkull ikke blir for stort i forhold til lærere, pasienter og lokaler. Forøvrig har man selvfølgelig justert undervisningen kontinuerlig i takt med det som skjer av pedagogiske/tekniske nyvinninger til enhver tid.

4.6 Samlet vurdering
Det som er etisk riktig vedrørende behandling av en pasient inngår som en integrert del av undervisningen.
Det er en hovedmålsetning å gi kommende leger basale kunnskaper i de kirurgiske fagene. Eksamensresultater og tilbakemeldinger på turnusleger bekrefter at vi lykkes i høy grad med dette. Foruten å gi studentene en meget god kunnskapsbase må vi også formidle behovet for en stadig fornyelse og med akademisk utgangspunkt.

Vennlig hilsen

Leiv M. Hove
instituttleder

Gjert Bakkevold
administrasjonssjef

UTDANNINGSMELDING 2011 – INSTITUTT FOR KLINISK MEDISIN

IV. Generell kvalitativ presentasjon av resultat, planer, utfordringer, etc

1. Læringsutbyttebeskrivelser
Arbeidsgruppen oppnevnt av Programutvalg Medisin har i løpet av året godkjent læringsutbyttebeskrivelsene til alle seksjonene ved vårt institutt. Utbyttebeskrivelsene er i tråd med både retningslinjer for nasjonalt kvalitetsrammeverk og med anbefalinger gitt av forrige programsensor ved MOF.

2. Emneevalueringer
Studentenes oppslutning om seksjonenes elektroniske evalueringsskjema har vært stigende, og er nå generelt sett på et tilfredsstillende nivå. Synspunktene som fremkommer kan således anses som representative for det aktuelle studentkull, og vår praksis med å gjennomføre evaluering for hvert kull / kulldel gir oss også mulighet til å evaluere studentens tilfredshet over tid. Således var vi bl.a. registrert en positiv effekt av omlegging av gruppeundervisning avdeling fra sengepost til poliklinikk ved nevrologisk. Det er en prioritert målsetting at den enkelte seksjons undervisningsutvalg skal ta løpende stilling til evt kritikk / forslag til endringer som måtte fremkomme. Generelt sett er studentene meget fornøyd med den undervisning instituttet tilbyr, og to av våre seksjoner (oftalmologi og nevrologi) ble hhv vår og høst 2011 utnevnt til studiets beste undervisningsseksjon.

3. Vurdering / sensur
Det ble i løpet av året ikke foretatt endringer i seksjonenes vurderingsformer, og det heller ikke planer om vesentlige endringer i det kommende studieår. Våre eksamensrelaterte rutiner når det gjelder kvalitetssikring av eksamensoppgaver og føring av karakterprotokoller er blitt innskjerpet. Instituttets seksjoner hadde i alt to klagesaker i forbindelse med eksamensvurderingene, og begge disse studentene fikk bedret sin karakter med ett trinn.

4. Undervisningslokaler og undervisningsutstyr
Auditoriet ved Barneklinikken har store mangler ved undervisningsutstyret, og må snarest bringes opp igjen til et tilfredsstillende nivå, helt uavhengig av fremtidig ferdigstillelse av ny Barneklinikk. Øyeavdelingen har også et markert behov for fornyelse av sitt audiovisuelle auditoriumsutstyr.

Med økende krav til klinisk / pasientnær smågruppeundervisning er mangelen på egnede grupperom i ferd med å bli en alvorlig utfordring for våre seksjoner. Dette problemet må finne sin løsning, hvis ikke vil MOFs visjoner og ønsker om ytterligere satsing på slik undervisning vanskelig la seg realisere.

5. Planlagte endringer i desentral undervisning
Det har lenge vært et ønske om å styrke undervisningen i Barne- og ungdomspsykiatri. Fra og med høsten 2012 vil utplasseringen i psykiatri forskyves med 1 uke, samtidig som alle studentene får én ukes utplassering i psykisk helsevern for barn og unge. Det er nylig også tatt til orde for en viss organisatorisk omlegging av desentral undervisning i pediatri og obstetrikk /gynekologi, men foreløpig er ingen slike endringer vedtatt.

6. Internasjonalisering / engelskspråklig termin
Fortsatt søkes internasjonale utvekslingsopphold av den enkelte student, og nevrologi og oftalmologi er de IKM-seksjonene som hyppigst benyttes. Vår generelle holdning er at bestått eksamen ved universiteter innen EU automatisk blir godkjent for våre studenter (dog med ett enkelt unntak basert på svært slett studentevaluering).
Både IKM og MOF har som kjent i lengre tid arbeidet med planer om å opprette et engelskspråklig kvinne-barn semester, men det er fortsatt uavklart om og når dette vil la seg realisere.

7. Oppfølging av tidligere programsensor Per Brodals evalueringer
Instituttets seksjoner har utarbeidet sine kommentarer til nevnte evaluering, og redegjort overfor Programutvalg Medisin for hvilke tiltak som i denne forbindelse er iverksatt. Vi vil også kommende høst bli bedt om å gi programutvalget en lignende tilbakemelding. Vi ser forøvrig frem til et positivt samarbeid med vår nye programsensor Charlotte Ringsted, som vil ha pedagogisk kompetanseutvikling som sitt satsingsområde.

8. Etter- og videreutdanning
I nær fremtid ventes universitetene å få et hovedansvar både for vår nasjonale utdannelse av legespesialister og for det antatt økende krav om formalisert etterutdannelse av spesialister. IKMs seksjoner favner en vesentlig del av de medisinske spesialiteter, og vil utvilsomt inneha en sentral rolle i fremtidens videre- og etterutdanning for leger. Foreløpig er det høyst uavklart hva dette vil kreve av personell og økonomiske ressurser, og disse forhold må avklares før MOF inngår bindende avtaler på dette området. En forutsetning som også må på plass vil være en bred undervisningsdeltakelse av helseforetakets legespesialister uten UiB-tilknytning.

9. Generelle kommentarer
I dagens studieplan nyter våre seksjoner godt av at alle våre fag undervises i sammenhengende og oversiktlige perioder, hvor studentenes arbeidsinnsats i vesentlig grad konsentreres om våre emner. Vi tror dette opplegget er av vesentlig betydning for de gode studentevalueringene vi oppnår, noe som sekundært også styrker fremtidig rekruttering til våre fag. Vårt mangfoldige pasientmateriale gir også gode muligheter for å rekruttere interesserte studenter til ulike særoppgaveprosjekter, og på lengre sikt også til mer omfattende forskningsoppgaver innen feks registerforskning.

Samtidig som vi anerkjenner behovet for en studieplanrevisjon som skal rette opp åpenbare svakheter ved dagens studieopplegg, vil vi understreke at velfungerende

sider ved dagens ordning i størst mulig grad bør videreføres. Uavhengig av fremtidig studieplanrevisjon vil vår undervisningsmessige hovedutfordring de nærmeste år være å sikre tilstrekkelig pasienttilgang til undervisningen. Selv om simulerte pasientsituasjoner og ferdighetslaboratorier er gode supplementer, kan dette aldri erstatte reell pasientkontakt, ikke minst med tanke på å sikre studentenes generelle kompetanse mht fremtidig arbeid som lege. God klinisk undervisning av større studentkull vil i økende grad nødvendiggjøre deltakelse av rent sykehusansatte leger i pasientnær smågruppeundervisning, og retningslinjer for disse legenes undervisningsdeltakelse må snarest avklares på overordnet nivå mellom MOF og helseforetakets ledelse.

Bergen 20.02.12
Gunnar Høvding
visestyrer undervisning IKM

INSTITUTTETS UTDANNINGSMELDING 2011

GADES INSTITUTT

Studietilbudet ved Gades Institutt

Instituttets hovedaktivitet er knyttet til profesjonsutdanningene i medisin, odontologi og farmasi.

Medisin

Bakteriologi, virologi, immunologi med transfusjonsmedisin	MEDMBI	5SP
Patologi	MEDPAT A/B	13SP
Rettsmedisin	MED2RET	3SP

Odontologi

Generell patologi og immunologi	OD2PATI	9SP
Rettsodontologi	del av OD3ALM98M*	28SP
Mikrobiologi/oral mikrobiologi	OD2MIKR	2SP
Kjeve- og slimhinnelidelser	del av OD3KOS*	9SP

**samarbeid med inst. klinisk odontologi*

Tannpleie

Mikrobiologi og hygiene	TPBAMIK	5SP
Generell patologi	TPBAPAT	5SP

Farmasi

Mikrobiologi og immunologi	FARM270	10SP

Kurs på mastergradsnivå parakliniske fag

Basal humanpatologi	HUPAT301	5SP
Human virologi	HUVIR301	5SP
Human vaksinologi	HUVIR320	5SP
Human mikrobiologi	HUMIK301	10SP
Human immunbiologi	HUIMM303	10SP
Immunologiske metoder	HUIMM306	10SP

HUIMM306 erstatter HUIMM304 15SP

Forskerkurs, forskerskolen i inflammasjon

Prosjektseminarer (ukentlig, vår+høst)	HUIMM901	3SP
Journal Club & Watch (ukentlig, vår+høst)	HUIMM902	3SP
Human immunbiologi (for PhD) (vår)	HUIMM903	10SP
Immunologiske metoder for PhD) (vår/sommer)	HUIMM904	15SP

HUIMM906 erstatter HUIMM904 15SP

Avansert immunologi (vår, hvert 2. år)	HUIMM905	3SP

HUIMM901/902 (2 x 3SP) er seminarserier som arrangeres hvert semester med i snitt 15 deltakere. Mange av våre stipendiater er aktive deltakere i forskerskolens seminarer og møter.

Videreutdanning for tannleger

Oral patologi	ODO-ORPAT	4SP
Generell patologi	ODO-GENPA	4SP
Oral mikrobiologi	ODO-MICR	8SP

Disse kursene arrangeres vanligvis annet hvert år.

Det planlegges å opprette et nytt kurs i genteknologiloven som valgemne på 300-nivå.

Legers videre- og etterutdanning

Undervisere ved instituttet har også aktivitet når det gjelder legers videre- og etterutdanning i regi av Den Norske Lægeforening. Disse kursene genererer derfor ikke studiepoeng i RBO-modellen. Flere av disse kursene arrangeres i samarbeid med andre institutter, avdelinger på Haukeland Universitetssykehus og andre universiteter.

Veiledning

Instituttets ansatte veileder master- og doktorgradsstudenter, særoppgaver for medisinerstudenter, odontologistudenter, tannpleierstudenter og forskerlinjestudenter.

Resultater 2011

Produksjonen i studiepoeng fra grunnutdanningene er relativt stabil da det ikke har vært vesentlige endringer i studenttallet eller studietilbudet de siste årene.

Når det gjelder forholdet mellom tid til forskning og tid til undervisning, fører avgang i faste vitenskapelige stillinger til at de faste vitenskapelig ansatte må bruke forholdvis mer tid på undervisning enn tidligere. I tillegg kommer det signaler fra sykehusets leger om at de i mindre grad er villige til å stille opp for klinisk rettet undervisning, noe som også kan få følger for undervisningstilbudet til medisinerstudentene.

Instituttet har ikke eget master- eller bachelor program, men veileder mastergradsstudenter for mastergradsoppgaver i samarbeid med andre institutt: Institutt for biomedisin, Senter for internasjonal helse og Institutt for indremedisin (Senter for farmasi).

Aktuelle saker

Mikrobiologi og immunologi for farmasistudenter – FARM270

Det syvende kullet av farmasistudenter gjennomgikk kurset i farmasøytisk mikrobiologi og immunologi høsten 2011. Kurset er i stor grad basert på kurset som holdes for medisinerstudentene, men fra 2011 ble all undervisning holdt særskilt for farmasistudentene, dvs at det ikke var noen fellesundervisning med medisinerstudentene. I tillegg har FARM270 en egen bolk i innføring i immunologi og en med transfusjonsmedisin. Ekstern undervisning blir gitt med en time om vaksiner (produksjon og kontroll) og en time mikrobiologiske og immunologiske metoder ved produksjon og kontroll av legemidler. Disse to timene ble dekket med foreleser innleid fra Folkehelseinstituttets avdeling for farmasøytisk bioproduksjon. Det ble også gitt 3 dobbelttimer med eksamenskollokvium i hhv bakteriologi, immunologi og virologi. Det ble gjennomført en **emneevaluering etter gjennomført eksamen i 2011**. Studentene opplevde at deler av undervisningen var vanskelig tilgjengelig og eksamensresultatene har vært betydelig under gjennomsnittet de to siste årene. Emnegruppen for FARM270 erkjenner at en må gjøre noe for å øke relevansen og organiseringen av undervisningen i FARM270, og en total gjennomgang av innholdet i undervisningen er satt i gang – hvor formålet er å øke relevansen av innholdet i forhold til at dette dreier seg om farmasi, samt å utnytte semesteret bedre ved å fordele undervisningen mer jevnt.

Mikrobiologi og immunologi for medisinstudenter

Fra og med 2005/2006 hadde B kullet i medisin hoveddelen av undervisningen felles med farmasistudentene. Kurssalen er relativt liten og kapasiteten nesten sprengt med farmasistudenter sammen med medisinerstudenter. Fra høsten 2011 hadde B kullet igjen undervisning uten samkjøring med FARM270.

I 2011 ble det gjennomført evaluering av undervisningen i mikrobiologi og immunologi for medisinere, Det ble spesielt pekt på den skjeve fordelingen av studiepoeng til faget mikrobiologi og immunologi som kun gir 5 studiepoeng. Det er fortsatt et betydelig misforhold mellom tid avsatt til faget og innholdet/kravene som stilles i faget. Dette ble også påpekt av programsensor i rapporten fra 2008 ved at innholdet oppfattes som relevant og at det er behov for mer tid avsatt til dette emnet.

For tett program
Medisinstudentene i mikrobiologi og immunologi og patologi har et for tett program med hensyn til at de har lunsjpause på bare 15 minutter. Dette håper vi å kunne utbedre når vi nå ser på og evt. revurderer paraklinikken.

Histologisal I i BBB
Det ble kjøpt inn 50 nye mikroskop med instituttets egne midler for undervisningen i mikrobiologi og immunologi (benyttes av farmasi-, medisin-, odontologi- og tannpleierstudenter) i begynnelsen av 2011. Dette har bidratt til en lenge etterlengtet opprustning av mikroskopene som var gamle og nedslitte.

Histologisalen som brukes til kurset i mikrobiologi og immunologi er ikke godt nok tilpasset denne typen laboratoriekurs. Det er kommet pålegg om å finne en løsning i forbindelse med en HMS-gjennomgang av situasjonen. Det arbeides derfor med planer i samarbeid med Institutt for biomedisin om å oppruste en av laboratoriekurssalene i BBB slik at laboratoriekursene kan flyttes vekk fra histologisalen.

Magnus Haalandssalen
Mikroskopene i Magnus Haalandssalen er gamle og krever økende vedlikehold. Det er også en utfordring at disse mikroskopene blir brukt av flere ulike studentgrupper og at de med jevne mellomrom flyttes ut av salen ved spesielle arrangementer der. Slitasjen på mikroskopene er derfor stor.

Fakultetet har bevilget penger til et diskusjonsmikroskop med hele 21 utganger. Dette er satt i bestilling og vil gi et betydelig bedre tilbud for studentene når det gjelder gruppeundervisningen i patologi.

Det er også startet et pilotprosjekt for odontologistudentene der vevssnitt blir scannet og digitalisert, og dermed vil være fritt tilgjengelig for studentene.

Internasjonalisering
Instituttet er svært interessert i å ta imot studenter fra utlandet. Det er imidlertid begrensede muligheter da grunnutdanningen ikke foregår på engelsk. Men vi har studenter både i Erasmus programmet, Leonardo Da Vinci programmet og et aktivt Marie Curie program. Instituttet er også involvert i kvoteprogrammet i samarbeid med Senter for internasjonal helse.

Læringsutbyttebeskrivelser
Det har i 2011 vært arbeidet med læringsutbyttebeskrivelser og emnebeskrivelsene er blitt revidert for å møte de nye kravene. I 2012 vil en arbeide videre med revidering av undervisnings- og evalueringsformer.

Vurdering av læringsmiljøet
Instituttet kan tilby et godt læringsmiljø som på tross av noe manglende kvalitet på utstyr tilbyr studentene god undervisning og gode undervisningsforhold. Innen mikrobiologi og immunologi for medisinstudenter og for odontologi- og tannpleierstudenter blir studentportalen aktivt brukt, og vi får svært gode tilbakemeldinger fra studentene på dette. Studentportalen brukes også i patologi. Generelt får instituttet tilbakemeldinger om engasjerte lærere.

Samlet vurdering
Fagfeltene bakteriologi, virologi, immunologi og patologi med rettsmedisin/rettsodontologi er i

stor utvikling, både innen medisin, odontologi og farmasi. Det vil være ønskelig å modernisere innholdet i undervisningen slik at viktige nye moment og tema innen fagfeltene blir en del av undervisningen. Samtidig er det viktig å beholde den grunnleggende kunnskapen som undervisningen representerer i dag. Når det gjelder mikrobiologi og immunologi har det vært en rivende utvikling i disse to fagene de siste 20-30 årene og som ikke reflekteres i tid avsatt til fagene. Disse to fagene representerer hver sin medisinske spesialitet og det bør derfor opprettes separate emner for hhv mikrobiologi og immunologi.

Harald Wiker

UNIVERSITETET I BERGEN
Institutt for samfunnsmedisinske fag

Det medisinsk-odontologiske fakultet

Referanse
2012/2268-ALMY

Dato
22.02.2012

Utdanningsmelding 2011 fra Institutt for samfunnsmedisinske fag

I. Generell omtale av studietilbudet ved instituttet

Emneporteføljen ved ISF er på vel 50 emner som tilbys studenter på følgende studieprogram:

Medisinstudiet
Integrert mastergrad i odontologi
Integrert masterprogram i farmasi
Bachelorprogram i human ernæring
Masterprogram i klinisk ernæring
Master i erfaringsbasert helseledelse

Master i helsefag:
- klinisk masterstudium for fysioterapeuter i manuell terapi
- sykepleievitenskap
- fysioterapivitenskap
- genetisk veiledning
- RAB

Enkelte emner kan også velges av studenter på andre programmer. Noen kan også søkes av ansatte ved UiB eller samarbeidende institusjoner som ledd i Videre- og etterutdanning (hospitant).

Under master i helsefag tilbys alle emnene (2 unntak) og de flest veilederne fra ISF. Instituttet har også programutvalgsleder, sekretærfunksjon og administrativt ansvar for programmet.

Instituttet har et særlig ansvar for statistikkundervisningen ved MOF og tilbyr flere ulike emner på samme nivå til ulike studieprogram. Det er igangsatt et arbeid for å koordinere og effektivisere disse og frigjøre kapasitet til å utvikle mer avanserte emner.

Institutt for samfunnsmedisinske fag
Telefon 55586100
Telefaks 55586130
post@isf.uib.no

Postadresse
Postboks 7804
5020 Bergen

Besøksadresse
Kafarveien 31
Bergen

Saksbehandler
Alette Gilhus Mykkeltvedt
55586127

De fleste fagområder har god kompetanse for de emner de har ansvar for, men enkelte fagområder har lite og/eller sårbar kompetanse, dette kommenteres mer spesifikt under pkt IV.

Instituttet ser et behov for radikal samordning av mastergradsstudiene ved fakultetet. Det store antall programmer og programutvalg bør i størst mulig grad erstattes av en felles mastergrad, for eksempel en «Master of Philosophy in Health Science»-grad med stor grad av modulisering av undervisningen og med forskjellige «tracks» for de forskjellige retningene. Dette ville styrke det faglige arbeidet og øke kvaliteten på undervisningen. I tillegg ville dette tjene fakultetets egne strategiske interesser mht til konsentrasjon av forskningsinnsatsen og rekrutering til fakultetets forskningsgrupper. Fakultetet bør nedsette en arbeidsgruppe for å utrede dette.

II. Kvalitativ omtale av studie- og studentstatistikk

Mastergrader

2011 har vært et godt år med ordinær drift. Antall ferdige mastergrader ligger som forventet godt under 2010 fordi Master i manuell terapi og Genetisk veiledning ikke avsluttes dette året (opptak 2. hvert år). Totalt avla 24 masterstudenter avsluttende eksamen i helsefag. I tillegg var 6 farmasistudenter veiledet av ansatte ved ISF.

Studiepoengproduksjon

Egne tall viser som forventet at vi ligger under 2010 i produserte studiepoeng (studieplanendringer førte til dobling av en del emner i 2010). Men vi ligger på forventet resultatoppnåelse for 2011 med 200 produserte årsenheter (inkludert farmasiemner).

Gjennomføring og frafall

Emnene ved instituttet har svært høy gjennomføringsgrad. Frafall sees i starten på masterstudiet i helsefag, enten ved at studenten aldri møter opp på tross av at de har tatt i mot studieplassen, eller at de trekker seg/søker permisjon i første semester. Av 42 tilbud tok 27 imot plassen. 22 studenter møtte til studiestart og ved årsskiftet er 18 studenter aktive på studiet. Studentmassen på disse studiene er voksne studenter som har flere år i yrkeslivet bak seg og som ofte vil kombinere utdanning med praktisering av yrket. De er også i mindre grad bosatt i Bergen. De som kommer i gang med studiet gjennomfører i stor grad.

III. Oppfølging av universitetsstyrets og fakultetets mål og prioriteringer 2011

Prioriterte områder for UiB/universitetsstyrets prioriteringer

Implementering av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.

Alle emnebeskrivelsene er revidert i henhold til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. Emnene ble i 2011 godkjent i de respektive programutvalg og er lagt i FS og vises på emnesidene på nett. Arbeidet fortsetter med å se på om lærings- og vurderingsformer fremmer og tester læringsutbyttet som er beskrevet.

Arbeid for å utvikle Sentre for fremragende utdanning

Instituttet tok på slutten av 2011 et initiativ for å utvikle et SFU. Vi er i en tidlig planleggingsfase, men vi har til nå møtt mye entusiasme. Vi har foreløpig konsentrert oss om profesjonstudentenes utplassering i primærhelsetjenesten. Vi planlegger tre pilotprosjekt, to på profesjonstudenters samhandling i sykehjem og et i skolehelsetjenesten. Prosjektet er til nå et samarbeid mellom MOF (flere institutter), Høgskolen i Bergen og Bergen og Bømlo kommuner. På kort sikt ser vi for oss både utvikling av samhandling, pedagogikk og generell kompetanseheving både for student og praksisveileder.

Tiltak for studentaktiv forskning
Masterstudiet i helsefag har individuelle masteroppgaver. Noen av disse utføres utenfor instituttet i tilknytning til prosjekter ved ulike høgskoler og sykehusavdelinger, med eller uten etablert forskningssamarbeid med forskningsgrupper ved ISF. I 2011 har det vært arbeidet med å knytte stadig flere masteroppgaver opp mot instituttets egne forskningsgrupper både innen helsefagene og de øvrige forskningsgruppene. Instituttet har også arbeidet aktivt med å legge til rette for mulige masteroppgaver på tvers av instituttet. Dette for å knytte masteroppgavene tettere til instituttets egen forskningsvirksomhet.

Instituttet bidrar vesentlig ved medisinstudiets særoppgaver og forskerlinjens forskningsprosjekter.

IV. Generell kvalitativ presentasjon av resultat, planer, utfordringer:

Programsensorrapporter
Medisinstudiet
Instituttet har fortsatt oppfølging av Per Brodals rapport fra 2010. Et av hans klare råd var å samordne undervisningen i allmenn- og samfunnsmedisin på 6. året. Høsten 2011 kjørte vi for første gang det sammenslåtte emnet MEDSAM-samfunnsmedisin (erstattet 3 emner i administrativ-, arbeids- og forebyggende- og sosialmedisin). Emnet ble koordinert med undervisningen i MEDALM og noen felles temadager ble gjennomført. Arbeidet med integrering mellom disse to emnene fortsetter i 2012.

Helsefagene
Instituttet har fortsatt oppfølging av Torunn Hamran sin påpeking av manglende tilbud til RAB-studentene. Denne studieretningen har hittil ikke hatt fagspesifikke emner å tilby sine studenter og få veiledere ved UiB. Vi er i ferd med å utrede denne masteren videre. For 2011 kunne vi tilby bioingeniørene veiledning av to masteroppgaver ved ISF, knyttet til NOKLUS-miljøet og forskning som foregår der. Tilbud om spesialisering i yrkeshygiene, som vil dekke hele den fagspesifikke studiedelen (30 sp) fra høsten 2011. Dette er etablerte emner som holdes ved vårt institutt for studenter på Masterprogram i internasjonal helse. Veiledning av inntil to masteroppgaver innenfor yrkeshygienefeltet fra forskningsgrupper ved ISF.

Studieretning sykepleievitenskap – ny studieplan 2010/2011.
Alle emner samt programmet ble evaluert. Antall studenter som gjennomførte studiet var under 10 (både heltid og deltid), det gir få svar på evalueringen. Men studentene var stort sett fornøyd med omleggingen. Vi fikk også noen konstruktive innspill til endret

emnerekkefølge. Dette vil vi se nærmere på, men siden det har implikasjoner for de andre studieretningen, trengs grundige drøftinger.

Studieretning RAB
Når det gjelder radiografi har instituttet ingen fagspesifikke tilbud, vi har heller ingen vitenskapelig ansatte som har faglig bakgrunn til å være veiledere for radiografstudentene. Ingen radiografer ble tatt opp i 2011.

ISF kan ikke ta ansvar for radiografdelen av studieretningen for RAB-faget. Dersom UiB/MOF ønsker å fortsette å tilby masterutdanning innenfor radiografi er det en forutsetning at andre miljøer overtar. Det er mange radiografer som søker opptak til masterstudiet og det synes viktig at noen ivaretar også denne faggruppen.

Emnerapporter
De fleste av våre emner har studentevaluering og vi benytter ulike varianter, papirskjema, evaluering på Mi side og evalueringsmøter med studenter/tillitsvalgte. Evalueringsform må passe til emnet. Felles er at evalueringen følges opp i faggruppene som vurderer funnene og videreutvikler emnetilbudet.

Instituttet følger opp emnerapportering i Studiekvalitetsportalen (ny versjon). Vi har vedtatt en plan for når de forskjellige emner på medisinstudiet (og 1. års fellesemner) skal rapporteres. For de øvrige emnene som ikke går hvert semester rapporteres det når de går (2. hvert eller 4. hvert semester).

Vi arbeider for en stadig videreutvikling av emnene våre. 2011 har vært benyttet til intern kontroll i forbindelse med reformulering av læringsutbyttebeskrivelser. I 2012 planlegger vi å utfordre de ulike emnene på egne læringsutbyttebeskrivelser; er læringstilbudet til studentene i henhold til læringsutbyttebeskrivelsene, og har emnets undervisere den nødvendige kompetanse til å legge til rette for slik læring hos studentene?

Læringsmiljøet
Lokalene i Kalfarveien mangler undervisningsrom og øvrige studentfasiliteter. De få vi har, er små og ikke så godt egnet. En stor del av vår undervisning foregår i lokaler på Haukeland Universitetssykehus, Bygg for biologisk basalfag (BBB) eller SMU-bygget på Haraldsplass. Et problem med dette er at vi mister nærhet til undervisningen og muligheten til å fange opp ting som daglig kontakt lettere formidler. I tillegg er det sterk konkurranse om auditoriene og Instituttet har ikke prioritet til noen av disse lokalene. I 2011 opplevde vi en ytterligere forverring da AHH ble stengt.

Mangelen på grupperom i Haukelandsområdet er også et stort problem. I vårt arbeid med å legge om en del av undervisningen til mer gruppebaserte undervisningsformer, opplever vi at det er nærmest umulig å fremskaffe nok grupperom. Her ser vi fram til løsninger.

En annen utfordring vi møter når vi vil utvikle mer studentaktive læringsformer, er at UiB mangler store undervisningsrom med flatt gulv. Vi har god erfaring med undervisning som veksler mellom plenum og smågrupper (summegrupper), men vi må ut å leie lokale når vi skal gjennomføre slik undervisning. Her også ønsker vi at UiB kommer opp med løsninger.

Vurdering og sensur

- Bruk av ulike vurderingsformer

Instituttet har en variert bruk av vurderingsformer, både mappevurdering, hjemmeeksamen (både individ og gruppe), muntlige presentasjoner og ordinær muntlig- og skriftlig eksamen blir benyttet.

- Kvalitetssikring av eksamensoppgaver

Eksamensoppgaver og kvalitetssikring - Her har emnene ulik praksis. Noen emner trener sine eksaminatorer, og lar eksamenskommisjonene kvalitetssikre skriftlig og muntlige oppgaver.
Når det gjelder besvarelsene har vi tatt i bruk ephorus for endel emner.

- Registrering av karakterer i protokoll og i FS

Instituttet er fornøyd med å ha ansvar for å ta ut protokoll, sørge for utfylling og registrerer resultatene i FS. I enkelte tilfeller har vi problem med å overholde sensurfristen og da som regel knyttet til retur av underskrevet protokoll fra ekstern sensor.

- Bruken av ekstern sensur, jamfør UH-loven § 3.9 og UiBs kvalitetshåndbok og grads- og studieforskrift

Vi benytter alltid ekstern sensor på avsluttende masteroppgave. Vi har også rutine for å bruke ekstern sensor på emner i medisinstudiet, mens det for helsefagene varierer om det er ekstern sensor med i kommisjonen.
Det ble oppnevnt eksterne sensorer for en ny periode 2011-2015.

- Bruken av karakterskalaen

Instituttet benytter hele karakterskalaen. Karakternivået på emnene i masterprogrammet ligger, også i 2011, med hovedtyngden fra C og opp, og strykprosent har vært lav. I ett emne (vitenskapsteori) i felles studiedelen, er karakternivået gått ned både i 2010 og 2011. Fagmiljøet vil se på hva som kan gjøres.

- Omfang og utfall av klage på sensur, omfang av gjentakseksamener

Noen ganske få studenter klager hvert semester på karakter. De fleste av disse har fått strykkarakter. Det er meget lenge siden studentene har klaget over prosedyrefeil ved Instituttets eksamener.

Bruk av utdanningsplaner i studentoppfølging, herunder utstedelse av vitnemål

I 2011 har instituttet vært mer påpasselig med oppfølging av utdanningsplanen for studentene på helsefagene og har også fått ansvar for innpassinger. Dette gir bedre grunnlag for fakultetet ved utskriving av vitnemål.

Internasjonalisering

Vi oppfatter at programutvalgene har hovedansvaret for internasjonalisering. På instituttnivå forutsetter vi at alle emner legger til rette for internasjonal utveksling mest mulig smidig og pragmatisk. Vi vil på sikt arbeide for at emnene våre mest mulig egner seg for utveksling.

Vennlig hilsen

Rolv Terje Lie
instituttleder

Randi May Oen
studieleder

UNIVERSITETET I BERGEN
Institutt for biomedisin

Det medisinsk-odontologiske fakultet

Dato

03.02.2012

Innspill til Utdanningsmelding 2011 fra Institutt for biomedisin

Vi viser til brev datert 25. januar 2012, der institutter og programutvalg blir bedt om innspill til Utdanningsmelding for MOF 2011. I våre innspill vil vi fokusere på hvilke saker på studiesiden som har opptatt instituttet det siste året, og hva som er nytt siden sist runde med utdanningsmelding:

1. Ny studieplan for medisinstudiet

Instituttet kom i mai i fjor med innspill til den pågående prosessen med ny studieplan for medisinstudiet. Det vi særlig er opptatt av, er at en ny studieplan for medisin, i tillegg til å gi god og oppdatert basal biomedisinsk bakgrunn for studentene, må ta hensyn til øvrige studentgrupper ved fakultetet. Ressursbruk på instituttnivået må også tas med som et element i planleggingen av ny studieplan.

Referanse: Notat i sak 2011/2047-3.

2. Opprettelse av biomedisinsk bachelorgrad

Masterprogrammet i medisinsk biologi er en viktig rekrutteringsbase for forskerutdanningen ved instituttet. Vi er opptatt av at programmet stadig skal utvikles videre, slik det har potensiale for. Vi mener at det bør vurderes å opprette en biomedisinsk bachelorgrad som kan bidra til å strømlinjeforme og spesialdesigne utdanningsløpet til studenter som fakultetet tar opp på masterprogrammet.

Referanse: Rapport fra studietur til Stockholm med deltagere fra programutvalget for medisinsk biologi og Institutt for biomedisin høsten 2011 (2011/2047-7).

3. Opptaksramme for bachelorprogrammet i human ernæring

Instituttet meldte i oktober i fjor at økt opptak på bachelorprogrammet i ernæring skaper vanskeligheter for kursundervisningen (i første omgang på BIOBAS, men også senere for NUTRKRO sin del). Det ble i svar fra fakultetet pekt på at redusert overbooking på andre studieprogram kunne kompensere for økt antall studenter på ernæring. Slik som timeplanen

Institutt for biomedisin
Telefon 55586355
Telefaks 55586360
post@biomed.uib.no

Postadresse
Postboks 7804
5020 Bergen

Besøksadresse
Jonas Lies vei 91
Bergen

Saksbehandler
Mona Heimdal
55586594

for disse emnene er satt opp, påvirker ikke redusert antall studenter på andre studieprogram situasjonen for ernæring. Grunnet kompleks timeplankabal og i noen tilfeller parallell undervisning, kan ikke eventuelle ledige plasser på andre labgrupper benyttes av ernæringsstudenter.

Referanse: Korrespondanse i sak 2009/12899-6 og 7.

4. Opprettelse av Forum for emneansvarlige som erstatning for Eksamens- og undervisningsutvalg

Instituttrådet har vedtatt at Eksamens- og undervisningsutvalget (EUU) legges ned med virkning fra 2012. Med dagens organisering av programutvalg på fakultetsnivå, fungerer instituttene i stor grad som leverandører av emner, og det er i utviklingen av disse instituttene kan ha påvirkningskraft. Som erstatning for EUU blir det opprettet et Forum for emneansvarlige med fokus på informasjon, dialog og diskusjon. Dette er også et utrykk for at vi anser emneansvarligrollen som svært viktig, og at vi derfor ønsker et forum som favner alle med denne funksjonen.

5. Erfaringer med undervisningsregnskap

Slik vi ser det, er dette et opplegg som har rom for forbedringer, både med tanke på metode og tydeliggjøring av bruksområde. Slik systemet fungerer i dag, har undervisningsregnskapet liten nytteverdi for oss. Den egenrapporterte informasjonen er mindre egnet som planleggingsverktøy enn våre egne systemer for timeplanlegging og registrering av veiledning og eksamensarbeid. Vi håper derfor at det i nær fremtid blir en gjennomgang av opplegget med egenrapportering av undervisning.

6. Tendenser innen internasjonal mobilitet

I tillegg til å benytte oss av Erasmus-programmet, har vi sett på mulighetene innen Leonardo da Vinci. Her har én av gruppene våre i flere år tatt imot yrkesskolestudenter, og vi har nå også inngått avtale med et polsk universitet om mottak av ferdig uteksaminerte masterstudenter gjennom dette programmet, som skal stimulere til mobilitet i arbeidsmarkedet. *Referanse*: Avtale i sak 2012/706.

En ny satsning blir også samarbeid mot Makerere University i Uganda. Instituttet ønsker å ta imot og veilede studenter fra dette universitetet gjennom kvoteprogrammet og opptak til masterprogrammet i medisinsk biologi. Det er videre planer om å søke NORHED-programmet (tidligere NUFU/NOMA) om midler til samarbeidet.

7. Endringer i emneportefølje

Vi ser på Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES) som en meget interessant samarbeidspartner, som blant annet representerer jobbmuligheter for uteksaminerte kandidater. Det ble i 2011 derfor jobbet med opprettelsen av emnet «BMED381 Biomedisinsk ernæringsfysiologi», som er ment å skulle styrke samarbeidsaksen mot NIFES. Dette emnet kjøres første gang våren 2012. *Referanse*: Sak 2011/5877-6.

Som et resultat av implementeringen av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket, har vi også foretatt revisjon av emnet «BMED339 Nevrokjemi». Dette emnet blir lagt ned som høstemne med virkning fra høsten 2012 og vil bli rendyrket som et 5-studiepoengsemne i vårsemesteret. I dette emnet har det nå blitt lagt inn tilbud om seminarer, mens det tidligere var et rent selvstudiumsemne. *Referanse*: Sak 2011/5877-10.

På tampen av 2011 ble det også inngått avtale med Institutt for klinisk odontologi (IKO) om overtagelse av emnene «TPBAFYS Fysiologi og ernæringslære» og «TPBAKBK Kjemi og biokjemi». IKO skal dekke kostnader både for undervisnings- og forskningstid som denne overtagelsen innebærer. Rammene for dette er nå på plass i og med fakultetets brev av 24. januar 2012. *Referanse*: Sak 2009/12899-8/9.

Rolf K. Reed
Instituttleder

Oddveig Åsheim
Administrasjonssjef

UNIVERSITETET I BERGEN

Institutt for samfunnsmedisinske fag

Programutvalg for Master i Helsefag

Årsrapport PU helsefag

Oppfølging av sensorrapporten frå 2010:

Programsensor ville ha fokus på innpassing RAB-fag og ville ha ein spesifikk gjennomgang av ny studieplan for master i sjukepleievitskap.

Ved søknad om innpass for fagspesifikk del for RAB-faga blir desse gjennomgått og diskutert i Programutvalet før eventuell godkjenning.

Studieretning for Sjukepleievitskap: Faggruppa la våren 2011 fram undervisningsopplegget for dei nye fagspesifikke emnene fram for Programsensor. Emnene er blitt evaluert av studentane, og fekk gode tilbakemeldingar. Dei fagspesifikke emnene er i gang for andre gong vårsemesteret 2012, og evaluering for kvart emne blir gjennomført.

Sensorrapporten 2011, plan for oppfølging av denne og fokusområde for 2012:

Programsensor skriv i rapporten at ho vil arbeide vidare med oppfølging av arbeidet med RAB-faga. Ein komité fekk i oppgåve å vurdere og godkjenne vidareutdanningar for radiografar ved HiB som kan inngå i studieretninga. Dette arbeidet skal ferdigstillast i løpet av 2012. Ho vil også følgje nøye opp dei emnene som kun brukar interne sensorar ved eksamen.

Programutvalet vil i tillegg ha fokus på internasjonalisering, og vidareføre det arbeidet vi vi gjorde på Solstrand 31. oktober – 1. november 2011. Der vart PU einige om at vi arbeidar vidare med å få samarbeidspartnarar/knytte kontakt med utanlandske universitet. Vi vil også arbeide vidare med å få enkeltemner på engelsk som kan vere aktuelle også for studentar frå samarbeidsinstitusjonar. Professor Karin Anna Petersen er internasjonal koordinator for PU helsefag.

Programutval for helsefag vil, etter ønskje frå Instituttleiinga, sjå på muligheten til å opprette eit nytt studium i Public Health, og om dette er noko Programutvalet vil satse på.

Programutvalet vil sjå på strukturen for felles studiedel (HEL310 og HEL320). Det vil bli oppnevnt ei arbeidsgruppe som skal sjå på dette. Bakgrunnen er at resultatet på eksamen i emnet HEL310 dei

siste åra er blitt dårlegare, og tilbakemeldingane frå studentane som har følgt emnet har vore blanda.

Studieretning for RAB-fag: Programutval for helsefag og Institutt for samfunnsmedisinske fag er einige i at kun bioingeniørar blir teken opp ved studieretninga så lenge komiteen som skal vurdere vidareutdanningar ved HiB er i arbeid. Instituttet har heller ikkje fagspesifikk veiledningskapasitet for radiografane på det noverande tidspunktet, og er avhengig av samarbeid med Institutt for Kirurgiske fag og /eller radiografutdanninga ved HiB for å kunne tilby radiografar masterutdanning.

Faggruppe for Arbeidsmedisin tilbyr i år RAB-studentane spesialisering i yrkeshygiene. Programutvalet vil kvalitetssikre emneval i studieløpet i forhold til dette.

Godkjent på møte i PUM 15.02.2012

Rapport fra Programutvalg for medisin 2011 – innspill til Utdanningsmeldingen

Utvalgets arbeid i 2011

Programutvalg for medisin (PUM) har i 2011 styrket sitt strategiske arbeid med studieprogrammet og jobbet med enkelte dyptgående prosesser, samtidig med løpende studieplanrelaterte saker.

Programsensor for forrige periode (2008-2010) leverte sin sluttrapport i januar 2011, og i løpet av vårsemesteret innhentet PUM tilbakemeldinger fra instituttene på tiltak og vurderinger av de instituttvise rapportene som var levert i perioden. Et samlet oppsett av slike tiltak og vurderinger viser at mye er fulgt opp, mens noe er på vent i forhold til arbeid med ny studieplan. PUM har varslet en ny gjennomgang av status for tiltakene i løpet av høstsemesteret 2012.

Instituttenes arbeid i 2010 med å tilpasse beskrivelser av undervisningen til læringsutbyttebeskrivelser i tråd med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk ble en viktig sak å følge opp for programutvalget i 2011. PUM nedsatte i vårsemesteret en arbeidsgruppe som bidro til å kvalitetssikre utbyttebeskrivelsene i dialog med instituttene. Gruppa gikk gjennom og godkjente beskrivelser på emnenivå, og bidro også til at utkast til en programbeskrivelse ble fremlagt for PUM mot slutten av året. Med dette ble arbeidet sluttført innen fakultetets fastsatte frister.

I forbindelse med prosessen mot ny studieplan i medisin har PUM i sin rådgivende rolle drøftet viktige momenter av både pedagogisk og innholdsmessig art. Dette resulterte i overlevering av en rapport til dekanatet desember 2011, som et av de viktige grunnlagsdokumentene for vedtak om ny studieplan fremover. Studentrepresentantene i PUM har også bidratt aktivt i denne prosessen.

Av mindre saker utvalget har jobbet med er det studieplanrelaterte saker som temauken, kurset i internasjonal helse, fredagsforelesningene, flytting av eksamen i rettsmedisin og sammenslåing/endring av emnenavn. Utvalget hadde også et øye med den nye opptaksordningen for medisin ved UiB sentralt, etter nedleggelse av Opptakssentralen medisin i vårsemesteret 2011. PUM har også fulgt prosessen med endring av rammer for særoppgaven i studiet, herunder ny sensorordning og elektronisk innlevering av oppgavene.

Ny programsensor

Avtalen med ny programsensor baserer seg på oppgaver slik de er beskrevet i *Handbok for kvalitetssikring av universitetsstudia, UiB*. Programsensors hovedoppgave blir likevel å arbeide med pedagogisk kompetanseutvikling av fakultetets faglig ansatte, basert på den spesialkompetansen hun har på det feltet. Dette arbeidet innebærer initiering av aktivitet nær den enkelte lærers arbeidsplass. Charlotte Ringsted begynte dette arbeidet med møte med PUM i september, og vi vil prioritere videreutvikling i denne saken.

Studiekvalitetstiltak

Arbeidet med læringsutbyttebeskrivelser, som omtalt over, har vært det viktigste studiekvalitetstiltaket PUM har bidratt til i løpet av 2011. Bevisstgjøring rundt undervisnings- og vurderingsformer bidrar til å heve studiekvaliteten, og det å skifte fokus fra undervisning til læring bidrar i samme retning. Instituttenes arbeid med dette ble også godt forankret i programsensor Brodals rapporter fra 2008-2010, og poengtert i hans sluttrapport i 2011.

Internasjonalisering

Internasjonal utveksling har til nå vært søkt av den enkelte student. PUM har i løpet av 2011 diskutert fagmiljøenes holdninger til utveksling med vekt på en tiltakende pragmatisk holdning i fagmiljøene der fokus er på verdien av utveksling.
Prosessen mot etablering av et engelskspråklig kvinne-barn semester har foreløpig vært drevet at dekanat og faglig koordinator for internasjonalisering ved MOF, men PUM ser at både dette arbeidet – og arbeid med tilrettelegging av tilbud for både inn- og utreisende studenter - vil kreve tiltakende koordinering også av PUM i tiden som kommer. Oppnevning av internasjonal kontaktperson i programutvalget vil bidra til å trekke utvalget mer inn i drøftinger og beslutninger om internasjonalisering.

Planer for neste år

- La fagmiljøene arbeide med kombinasjonen av læringsutbyttebeskrivelser og programsensor Per Brodals kommentarer til fagmiljøenes undervisning.
- Starte lommer med pedagogisk utviklingsarbeid, bl.a. i tilknytning til programsensors mandat
- Utrede mulighet for integrering av undervisning i kirurgi og indremedisin
- Fortsette arbeidet med ferdighetssenteret
- Ivareta god dialog om undervisning med samarbeidende sykehus
- Bidra i arbeidet med utredning av ny studieplan etter behov

UNIVERSITETET I BERGEN
Institutt for klinisk odontologi

Det medisinsk-odontologiske fakultet

Referanse	Dato
2012/2268-KARVA	22.02.2012

Årsrapport fra Programutvalg for ernæring

Læringsutbytte
Utvalget har i 2011 lagt ned en stor innsats i arbeidet med læringsutbyttebeskrivelsene. I løpet av høsten 2011 ble alle beskrivelsene gjennomgått av en arbeidsgruppe. Alle emneansvarlige fikk tilbakemeldinger om nødvendige endringer. Utvalget gikk samlet igjennom programbeskrivelsene, men arbeidsgruppene gjennomgikk de resterende beskrivelsene før endelig godkjenning. Ved årets utløp var samtlige beskrivelser godkjent. I januar ble emnebeskrivelser oppdatert i FS. For 2012 gjenstår engelsk og nynorskversjon.

Revisjon av studieplan
Studentutvalget for ernæring leverte utvalget en skriftlig rapport i løpet av våre 2011. I rapporten fremkom det forslag til forbedringer og endringer av studieplan. Utvalget har tatt rapporten med i sitt arbeid med revisjon av studieplan på bachelorprogram for human ernæring. På grunn av arbeidet med læringsutbyttebeskrivelsene ble revisjonsplanene lagt på is i løpet av høsten, men vil bli tatt opp igjen i løpet av våren 2012.

Internasjonalisering
Det var for 2011 en målsetting for utvalget å få i stand flere utvekslingsavtaler for studenter på ernæringsstudiene. Et første arbeid i denne prosessen var å få en oversikt over hvilke emner ved studiet som i dag gis og kan gis på engelsk, for å sikre muligheten for å ta i mot studenter fra utlandet. Avtaleforespørselen falt likevel på Göteborgs Universitetet. Avdeling for klinisk ernæring ved Haukeland Universitetssykehus har kliniske ernæringsfysiologer utdannet ved GU. Studieplan for dietistprogrammet ved GU ble gjennomgått sammen med PU-leder og sekretær før forespørsel om avtaleinngåelse ble sendt internasjonal koordinator ved GU. Avtalen er gyldig fra høsten 2012 og ble presentert studentene på internasjonal dag i januar 2012.

Utreding av frafall
29. oktober 2011 fikk utvalget i oppdrag fra fakultetet å utrede frafall på bachelor i human ernæring. Programmet har opp mot 50 % frafall fra 1. til 4. semester. I hovedsak skyldes frafallet at studentene søker seg over til medisinstudiet. I sin rapport la utvalget frem en rekke forslag til tiltak som forhåpentligvis vil kunne endre frafallstrenden, deriblant endring av

Institutt for klinisk odontologi
Telefon 55586560
Telefaks 55586577
post@iko.uib.no

Postadresse
Postboks 7804
5020 Bergen

Besøksadresse
Bergen

Saksbehandler
Karen Lovise Valsø
+47 55 58 25 35

emnet BIOBAS slik at dette ikke vil kunne innpasses i medisingraden. Det ble også påpekt i rapporten at mye allerede har blitt gjort for å styre ernæringsmiljøet ved UiB.

Programsensor
Programsensor i 2011 var Ingunn Bergstad fra Universitetet i Oslo. Hennes periode gikk ut dette året, men hun ble forespurt av utvalget om å være programsensor for neste fireårsperiode. Hun ble for 2011 ikke gitt ett spesifikt oppdrag. Det har likevel vært naturlig at store deler av hennes innsats har blitt lagt til masterprogram i klinisk ernæring, da dette er hennes fagområde fra UiO, og at det fremdeles er et såpass ungt studie ved UiB. For neste periode har hun derimot blitt gitt i oppdrag å se nærmere på opptaksgrunnlaget for master i human ernæring. Til dette masterprogrammet kan det pr i dag tas opp 20 studenter med ulike bachelorgrader og utvalget mener det er nødvendig å se nærmere på hvordan opptakskriteriene kan gjøres mer spesifikke og dermed tydeligere for potensielle søkere.

Utvalget har arbeidet med opptakskriterier for begge masterprogrammene. Arbeidet har ikke blitt sluttstilt og vil bli tatt opp igjen i løpet av våren 2012. innspill fra både programsensor og emneansvarlige vil bli del av diskusjonsgrunnlaget.

Avslutningsseremoni
Det ble for første gang i september 2011 arrangert avslutningsseremoni for avgangskullene på master i klinisk ernæring og master i human ernæring. Arrangementet var vellykket og vil bli tradisjon ved studiet. Fakultetet arbeider med en samlet avslutning for alle masterprogrammene, men utvalget har vurdert seremonien som et identitetsskapende tiltak og ønsker å gjenta arrangementet neste år.

Utfordringer
Utvalget har stått overfor to sentrale utfordringer i 2011. Det har vært et stort frafall på utvalgsmøtene. Det vil bli vurdert i løpet av 2012 om utvalgets sammensetning bør endres.

Det har i løpet av året vært nødvendig å finne flere nye emneansvarlige ved programmene. Dette arbeidet har vært krevende for programutvalgsleder og studieadministrasjon ved IFI, da det har vært vanskelig å få vitenskapelige til å stille som emneansvarlige for emner innen ernæring.

Vennlig hilsen

Prof. Jutta Dierkes
Programutvalgsleder

Karen Lovise Valsø
Programutvalgssekretær i 2011

Kopi
Elisabeth Guåker
Gro Ingebjørg Helliesen

UNIVERSITETET I BERGEN
Institutt for biomedisin

Det medisinsk-odontologiske fakultet

Referanse
2012/2268-MARSTA

Dato
28.02.2012

Innspill til Utdanningsmelding 2011 fra Programutvalget i medisinsk biologi

Vi viser til brev datert 25. januar 2012, der institutter og programutvalg blir bedt om innspill til Utdanningsmelding for MOF 2011. Vi har særlig fokusert på punkt 4 i malen, slik det blir bedt om i brevet.

4. Generell kvalitativ presentasjon av resultater, planer, utfordringer:

- Hovedfunn

I forbindelse med implementeringen av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket var programutvalget på to dagers seminar på Solstrand i mars 2011. Vi gikk systematisk gjennom emnebeskrivelser for alle emner som inngår i studieprogrammet, og vurderte læringsutbytte, vurderingsformer og emnets relevans i forhold til programmet som helhet. Vi gikk også gjennom helhetsbeskrivelsene av de tre studieretningene Medisinsk cellebiologi, Human fysiologi og Biomedical Image Sciences.

I etterkant av seminaret har det blitt jobbet på flere hold for å oppdatere emnebeskrivelser og justere innholdet i emner. Ett av emnene ble vedtatt tatt ut av programmet (BMED380), samt at ett emne i etterkant har blitt vedtatt revidert av Institutt for biomedisin (BMED339).

Programsensor for medisinsk biologi anbefaler i sin rapport fra 2010 at det opprettes et bachelorprogram i medisinsk biologi ved fakultetet. Et slikt bachelorprogram vil kunne gi en god og spesialisert rekruttering til masterprogrammet, som igjen vil gi en økt grad av faglig spesialisering på masterprogrammet (dette gjelder spesialet human fysiologi). Masterprogrammet er i sin tur en viktig rekrutteringsbase for forskerutdanningen ved fakultetet, så en økende grad av spesialisering på masternivå vil også forbedre grunnlaget for forskning på PhD nivå.

Høsten 2011 var representanter fra programutvalget på besøk ved tre utdanningsinstitusjoner i /nær Stockholm som alle tilbyr bachelor og masterprogram i biomedisin eller tilsvarende utdanning. Vi fikk nyttige innblikk i erfaringer med en biomedisinsk bachelorgrad fra Karolinska Institutet, Uppsala Universitet og Stockholms Universitet.

Institutt for biomedisin
Telefon 55586355
Telefaks 55586360
post@biomed.uib.no

Postadresse
Postboks 7804
5020 Bergen

Besøksadresse
Bergen

Saksbehandler
Maren Stallemo
55 58 64 40

- Faglig/sosial integrasjon

Ved opptaket 2011 tok vi imot 25 nye masterstudenter, bortimot halvparten av disse hadde utenlandsk utdanningsbakgrunn. For å skape et godt samhold på kullet har vi lagt et felles innføringsemne i etikk og vitenskapsteori tidlig i semesteret. Dette emnet kjennetegnes av muntlige diskusjoner og gruppearbeid, og er en viktig faglig plattform for integrasjon på kullet.

Fagutvalget i medisinsk biologi (FMB) organiserte to uker med fadderaktiviteter for de nye studentene i august. Dette inkluderte bl.a grillfest, tur til akvariet, quiz, byvandring m.m. Opplegget ble støttet av IBM og fakultetet (via MOSU). Vi fikk veldig gode tilbakemeldinger på dette opplegget.

- Bruken av ekstern sensur.

Programsensor i medisinsk biologi godkjente (i brev 23.08) bruk av UiB ansatte som eksterne sensorer ved muntlig eksamen under forutsetning av at følgende vilkår ble oppfylt:

Jag godkänner och rekommenderar därför at gällande praxis som innebär att den "externa" sensorn kan vara anställd vid UiB (men från annat institut än IBM) vid muntlig examen vid IBM kan fortsätta, under förutsättning att nedanstående villkor uppfylls:

1. God allmänkunskap i biomedicin
2. Ämneskunskap i aktuell kurs.
3. Ej deltagit som lärare under kursen i föreläsningar eller praktiska moment.
4. Ej har regelbundet vistas i samma miljö som, eller på annat vis är bekant med studenterna.
5. Ej pågående vetenskapligt samarbete med examinatorn

- Internasjonalisering

For første gang i 2012 tar vi opp to kvotestudenter til masterprogrammet. Disse studentene kommer fra Makerere University i Uganda. Vi planlegger PhD prosjekter etter ett års masterstudier ved to ulike forskningsgrupper ved IBM. Begge studentene er anbefalt (og tilsatt) av Department of Physiology ved Makerere University.

Fra før har ca halvparten av våre masterstudenter utenlandsk utdanning.

5. Handlingsplaner

- Handlingsplan for arbeidet med akademisk redelighet i utdanning

Ved innleveringer av hjemmeeksamener og masteroppgave brukes ePhorus systematisk for å sjekke akademisk redelighet. En student på et masteremne ble tatt inn til samtale på instituttnivå, høsten 2011, for mistanke om juks. Vi fulgte prosedyrene beskrevet i «ABC ved mistanke om fusk» i behandlingen av saken. Brosjyren var veldig nyttig i behandlingen av en type sak hvor vi ikke hadde rutiner for saksbehandling.

Vennlig hilsen

Marit Bakke
Programutvalgsleder

Maren Stallemo
programutvalgssekretær

Årsrapport fra PU Farmasi (PUF) for 2011

Programutvalg for farmasi (PUF) hadde sitt første driftsår i 2011 og har jobbet litt med å finne sin form.

Fokusområder for PUF 2011

Læringsutbyttebeskrivelser har utvalget jobbet med gjennom året. Beskrivelsene for emnene gitt av Kjemisk institutt var vedtatt av instituttstyret der og publisert på nettsiden til instituttet før PUF hadde gjennomgang av sine beskrivelser. Ved neste revisjon ber vi om at PUF involveres. Læringsutbyttebeskrivelser for alle farmasiemner på medisinsk-odontologisk fakultet ble gjennomgått, noe revidert og godkjent av PUF.

Emneevalueringer har også vært tema i PUF. Tidligere har Senter for farmasi evaluert alle emner så godt som hvert semester, med skriftlig evaluering for alle studenter og evalueringsmøter med kulltillitsvalgte og emneansvarlige. Dette fordi vi er i en oppbyggingsfase. Emneansvarlige på det enkelte institutt har også evaluert og vi har sett en viss «evalueringstretthet». Derfor er det viktig at vi som tverrfakultært studieprogram får satt evaluering i system. En evalueringsplan for farmasi vil bli ferdigstilt våren 2012.

Mastergradsoppgaver i farmasi veiledes av veiledere på ulike institutt ved både Det medisinsk-odontologiske fakultet og Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet. Dette fører til at studentene arbeider under fakultetenes forskjellige regelverk og at det foreligger forskjellige normer for masteroppgavene. Det har vært ønske om å lage en felles mal for masteroppgaver i farmasi, og det har blitt gjort forsøk på dette, men PUF har ennå ikke klart å enes om et format som tilfredsstiller alle. Foreløpig er det vedtatt at studentene følger reglene ved det fakultetet der de skriver oppgaven.

Programsensor har i 2011 bidratt i arbeidet med opprettelse av emnet «galenisk farmasi». Dette arbeid er ikke avsluttet.

Om farmasiutdanningen ved UiB

Profesjonsstudiet i farmasi ved Universitet i Bergen er bygd opp av en kombinasjon av emner som er etablert for realfag og medisin samt nye emner for farmasi. En slik kombinasjon av medisin-, realfag- og farmasiemner er faglig fornuftig for farmasi, og erfaringene med denne modellen er i hovedsak gode. Det er likevel behov for at det bygges opp noe mer egen undervisning for farmasi. Mer egen undervisning i farmakologi og farmasøytisk fysikalsk kjemi bør prioriteres de første årene, men det er også behov for nye, legemiddelorienterte videregående emner som kan inngå i master- og PhD grader. Slike nye farmasiemner vil også være aktuelle for andre studentgrupper med legemiddelfaglig interesse. Senter for farmasi deltar i nasjonalt samarbeid om videregående emner/forskerkurs innen farmasi initiert av Nasjonalt profesjonsråd for farmasiutdanning. Dette samarbeidet vil kunne bidra til etablering av nye aktuelle emner og hindre ressurskrevende duplisering.

Farmasi er et fagområde som fremdeles er under oppbygning ved Universitetet i Bergen. Det er til nå rekruttert en fast vitenskapelig ansatt i hvert av de farmasøytiske kjernefagene; legemiddelkjemi, farmakologi og farmakognosi og 1,5 stilling i samfunnsfarmasi. En midlertidig

ansatt universitetslektor var fagansvarlig for farmasøytisk praksis inntil i 2010, men oppgaven er nå lagt til de øvrige ansatte i samfunnsfarmasi. Dette betyr at 1,5 fast ansatte på samfunnsfarmasi har emneansvar for 45 stp. På farmakologi har 1 fast ansatt emneansvar for 30 stp, mens det på de øvrige emner er 10 stp pr fast ansatt. Fagområdet galenisk farmasi (farmasøytisk teknologi og biofarmasi) ivaretas gjennom samarbeid med University of East Anglia (UEA). I løpet av 2011 ble det nedsatt en komité som skulle utrede oppbygging av galenisk farmasi ved UiB. Avtale med UEA løper til kull 2011 har gjennomført emnene, som undervises der, altså til og med høsten 2014. Deretter må alt være på plass så undervisningen kan gjennomføres ved UiB eller avtalen med UEA må forlenges. Oppbygningen av de øvrige farmasøytiske kjernefagene må videreføres. I budsjettforslaget for 2011 prioriterte programstyret for farmasi styrkning av farmakologi og samfunnsfarmasi/farmasøytisk praksis i tillegg til oppbygging av galenisk farmasi. PUF ønsker å opprettholde denne prioritering for 2012, og foreslår følgende opptrappingsplan basert på prinsippet om å styrke de farmasøytiske kjernefagenes miljøer med minst en fast vitenskapelig ansatt over en 3-års periode for å opprettholde en videre oppbygging av fagområdet farmasi:

År	**Nye stillinger tilknyttet Senter for farmasi**
2012	Prof/1. amanuensis i farmakologi/ klinisk farmasi 1. amanuensis i legemiddelanalyse Prof/1. amanuensis i galenisk farmasi 3 stipendiatstillinger
2013	Prof/1. amanuensis i samfunnsfarmasi Ingeniør i galenisk farmasi 1 stipendiatstilling
2014	Prof/1. amanuensis i galenisk farmasi Ingeniør i legemiddelkjemi Ingeniør i farmakognosi 1 stipendiatstilling

Angående de nye stillingene, som foreslås:

Professor/1.amanuensis i samfunnsfarmasi

Som angitt ovenfor, har de fast ansatte på samfunnsfarmasi emneansvar for betydelig flere studiepoeng, enn noen andre ved Senter for farmasi. I tillegg slutter førsteamanuensis i 50 % stilling til sommeren 2012, og det vurderes som vanskelig å rekruttere en ny i så lav stillingsprosent. Den omfattende undervisningen fører til en nedgang i forskning, prosjektutvikling, søknader om midler og videre utvikling av fagfeltet. Dette vil på lang sikt skade forskningsmiljøet og kvaliteten på undervisningen. Det foreslås derfor at det lyses ut en stilling som professor/1.amanuensis i samfunnsfarmasi.

Professor/ 1. amanuensis i farmakologi/ klinisk farmasi

Utredningen av farmasistudiet i Bergen (2001-2002) forutsatte at det skulle etableres betydelig ny undervisning i farmakologi for farmasistudentene. Fagområdet farmakologi ble derfor tilført en ny fast vitenskapelig stilling og en stipendiatstilling. Den egne undervisningen i farmakologi for farmasi har imidlertid vist seg å være mer omfattende enn opprinnelig forutsatt (15 studiepoeng + videregående emner). Det foreslås derfor at det lyses ut en ny fast vitenskapelig stilling i farmakologi for farmasi. Den som ansettes får arbeidssted ved Seksjon for farmakologi og undervisningsplikt knyttet til farmakologi/klinisk farmasi i farmasistudiet.

Professor/1.amanuensis i galenisk farmasi
Galenisk farmasi (farmasøytisk teknologi, biofarmasi) er et sentralt emne i farmasistudiet. Galenisk farmasi bygger blant annet på Farmasøytisk fysikalsk kjemi. Dette emnet har så langt blitt ivaretatt gjennom emnet FARM 210 Kjemisk termodynamikk mens undervisningen i galenisk farmasi har blitt gjennomført ved University of East Anglia (UEA). Vi har hatt svært gode erfaringer med dette samarbeidet og programstyret for farmasi har foreslått at avtalen med UEA videreføres til og med 2016. Universitetet i Bergen har likevel behov for egen vitenskapelig kompetanse innen galenisk farmasi. Det foreslås derfor at det lyses uten ny fast vitenskapelig stilling i galenisk farmasi som kan starte oppbygningen av dette fagområdet ved Universitetet i Bergen. Den som ansettes får arbeidssted ved Kjemisk institutt og undervisningsplikt knyttet til farmasøytisk fysikalsk kjemi/galenisk farmasi.

Ingeniørstillinger for galenisk farmasi, legemiddelkjemi og farmakognosi.
Forskning og undervisning innen galenisk farmasi, legemiddelkjemi og farmakognosi innebærer utstrakt bruk av avansert vitenskapelig utstyr. Det er behov for å ansette ingeniører som kan være ansvarlig for drift av dette utstyret.

Stipendiatstillinger i farmasi.
Det er stort behov for rekruttering til og utvikling av de farmasøytiske fagområdene. Det foreslås derfor at hver ny vitenskapelig stilling får en stipendiatstilling knyttet til seg, og de allerede eksisterende stipendiatstillingene ved senteret lyses ut så snart som mulig etter at den foregående kandidat disputerer for doktorgraden. Det er senterets mål at minst to stipendiatstillinger lyses ut hvert år.

Videre oppbygning av farmasi vil i tillegg kreve at det stilles større lokaler til disposisjon for fagområdet og en (delvis) samlokalisering bør igjen vurderes.

Relevante data:

Opptak
Våren 2011 var det totalt 456 søkere til integrert masterprogram i farmasi ved Universitetet i Bergen. Av disse søkerne var det 40 som hadde farmasiutdanningen ved UiB som førstevalg av studiested.
I hovedopptaket fikk 50 søkere tilbud om studieplass, og 26 takket ja. 2 søkte om utsatt studiestart, så per 31.8.2011 besto kull11 av 24 studenter på 24 studieplasser.
Det ble ikke gjennomført suppleringsopptak i 2011.

Registrerte studenter

Høsten 2011 var det registrert 116 studenter på farmasiutdanningen ved UiB, av totalt 144 studieplasser. Av disse var 105 på 5-årig studieløp og 11 på 3-årig masterprogram i farmasi for reseptarer.

Noe av forklaringen kan være at kull08 er lite, det opplevde stort frafall første studieår. Antall søknader fra reseptarer om videreutdanning har heller ikke vært så høyt som ventet. Gjennomføringsprosent av studiet i henhold til avtalt utdanningsplan var i 2011 91 % for studentene på integrert masterprogram i farmasi og 95,7 % for studentene på masterprogrammet for reseptarer. Vi mener at disse tallene er gode, selv om de kunne vært noe høyere på profesjonsutdanningen, er de innenfor det vi forventer av farmasistudentene.

Studiepoeng per student

Farmasistudentene er registrert med en høyere studiepoengproduksjon på vårsemesteret enn på høstsemesteret. Det kan forklares med at emnene FARM295 (20 sp) og FARM320 (5 sp), som gjennomføres i høstsemesteret (7. semester) ved UEA i England, ikke blir registrert sensur på før i vårsemesteret. UEA sender eksamensresultatene i begynnelsen av februar det påfølgende semesteret, så resultatene registreres ikke i FS før midten av februar. I 2011 ble det registrert en studiepoengproduksjon per farmasistudent på 54,4.

Ferdige kandidater

Det var 26 studenter som gikk ut fra Universitetet i Bergen med mastergrad i farmasi i 2011. Av disse hadde 23 fått veiledning fra Det medisinsk- odontologiske fakultet og 3 fra Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet.

Utvekslingsstudenter

Det er lite muligheter for utveksling i farmasistudiet, det gjelder begge studieprogrammene. Likevel oppfyller farmasistudentene intensjonen om internasjonalisering da det i profesjonsstudiet er det lagt inn et obligatorisk semester ved University of East Anglia i Norwich, England, hvor studentene får undervisning i galenisk farmasi og klinisk farmasi. Studentene har for dette oppholdet blitt registrert i FS som utreisende studenter ved MNF. Flere studenter har gjennom de siste årene valgt å skrive masteroppgave i utlandet, bl.a. i England, Sør Afrika og Kina.

Frafall

Det er lite frafall på farmasistudiet, sannsynligvis fordi studentene tidlig i studiet får en tilhørighet og en identitet til farmasi. Et engasjert og godt studentmiljø, et samlingssted i lesesalsplassene på Realfagbygget, dyktige forelesere, en god studieplan og oppholdet i England ved UEA i 7. semester er alle medvirkende faktorer.

Evalueringer over tid viser at studentene i det store og hele er fornøyde.

Programutvalg for odontologiske fag:

Læringsutbyttebeskrivelser

Programutvalg for odontologiske fag sitt arbeid med læringsutbyttebeskrivelsene har tatt utgangspunkt i studieplan for integrert masterprogram i odontologi fra 2006 og studieplan for bachelorprogram i tannpleie fra 2008. Begge studieplaner inneholdt gode læringsutbyttebeskrivelser i de aller fleste emner og disse samsvarte godt med målet for læringsutbyttebeskrivelsene i det nye kvalifikasjonsrammeverket.

Ved inngangen til 2011 gjensto arbeidet med å gjennomgå og kvalitetssikre alle emnebeskrivelsene før de nye læringsutbyttebeskrivelsene kunne legges frem for vedtak i Programutvalg for odontologiske fag.

For å sikre kvalitetssikringsarbeidet ble det avholdt et todagersseminar i juni for programutvalgets medlemmer. På seminaret ble læringsutbyttebeskrivelser for bachelorstudiet i tannpleie og det integrerte masterstudiet i odontologi gjennomgått i plenum. Det ble også vedtatt en mal for emnebeskrivelser. I løpet av høsten 2011 ble tilnærmet alle læringsutbyttebeskrivelsene og programbeskrivelsene godkjent i programutvalget. Pr. 1. feb. 2012 gjenstår avklaring av 4 beskrivelser for bachelorprogrammet og 4 beskrivelser for masterprogrammet. Medarbeidere i studieadministrasjonen vil utarbeide utkast til engelsk og nynorskversjon i løpet av våren 2012.

Hovedfunn og oppfølging av gjennomførte evalueringer

Evalueringene som er gjennomført i 2011 viser jevnt over godt fornøyde studenter både når det gjelder forelesere, pensum, arbeidsbelastning og læringsutbytte. Studentene svarer likevel ofte at de synes arbeidsbelastningen er til dels stor og at klinikkundervisningen setter store krav til studentene. Svarprosenten ligger på rundt 50 % i evalueringene. Emner med negative tilbakemeldinger blir fulgt opp av Instituttet og PUO.

Studentforum

Når det gjelder sosial integrering, studentmedvirkning og evaluering har det vært holdt Studentforum også våren og høsten 2011. Dette er en fast ordning og fungerer som et møtepunkt mellom studenttillitsvalgte på alle kull, instituttledelsen, klinikkledelsen og studieadministrasjonen. Her kan studentene komme med konkrete tilbakemeldinger om deres opplevelser av sterke og svake sider ved undervisningen. Vi ser at studentenes selvorganisering fungerer godt med aktive tillitsvalgte stort sett på alle kull. Studentdeltagelsen i instituttets beslutningsorganer er også ganske god.

Læringsmiljø

Som det fremgår av undervisningsregnskapet er det stor undervisningsbelastning på de vitenskapelig ansatte ved instituttet. En del av utfallet av arbeidet med omorganiseringsprosjektet har blitt en bemanningsplan som skal sikre større fleksibilitet i de ulike fagområdene (seksjonene). Pr i dag er det på noen områder færre enn to vitenskapelige stillinger og instituttet erkjenner rekrutteringsutfordringer.

Det er forventet nye muligheter og forbedringer rundt undervisningssituasjonen generelt i det nye odontologibygget. Utfordringer med å få tilstrekkelig antall pasienter til en del kliniske kurs er likevel økende og vil kreve tiltak de nærmeste årene. Instituttet vil se nærmere på alternative løsninger.

Internasjonalisering

Instituttet har et økende antall studenter som ønsker å dra på utveksling. Det vil bli arbeidet frem flere avtaler i løpet av våren 2011. Universiteter som har forespurt IKO eller omvendt:

Descartes University (Paris), Århus Universitet og Second University of Naples. Instituttet legger ned store ressurser i å gjennomarbeide avtaler før de inngås. Et avgjørende punkt om avtaler kan inngås er den kliniske praksisen som våre studenter får tilgang til når de utveksler. Her er kravene høye og studentene skal i størst mulig grad ha tilsvarende mengde praksis i løpet av utenlandsoppholdet.

Revisjon av studieplanen for Bachelorutdanningen i tannpleie

Det har blitt satt ned en arbeidsgruppe som skal vurdere og foreslå hvordan den kliniske tjenesten ved studiet kan effektiviseres og organiseres etter økt studentopptak, spesielt med tanke på å oppnå god og tilstrekkelig klinisk praksis innenfor de rammer som nytt odontologibygg kan gi. Arbeidsgruppen skal også se på muligheten for å justere eksisterende studieplan i tannpleie for å innpasse et eget emne for helsefremmende og forebyggende arbeid.

Arbeidsgruppens arbeid hadde som siktepunkt å være fullført i løpet av vårsemesteret 2012 og tidlig nok til at endringene kunne tre i kraft fra og med studieåret 2012/13. På grunn av at leder av bachelorprogrammet sluttet i stillingen 1. februar d.å., har det blitt midlertidig stopp i arbeidet i påvente av nytilsetting.

Hovedfunn og oppfølging av programsensorrapporter

Programsensor for odontologiske fag i inneværende periode er professor Jan Olsson fra Gøteborgs universitet.

Programsensors oppdrag for 2011 var å se på justering av studieplan for tannpleie. Arbeidet med studieplanen stoppet imidlertid opp da leder for studiet sluttet i stillingen. Programsensor ble derfor benyttet til mer løpende rådgivning i løpet av 2011.

Programsensors oppdrag for 2012 er å evaluere de biomedisinske basalfagene i bachelorutdanningen for tannpleie og den integrerte masterutdanningen i odontologi. Et særlig fokus for arbeidet er å se på relasjonen mellom den prekliniske og kliniske delen av studieprogrammene og evaluere IKOs program opp mot internasjonale forhold/trender i utdanningene Dersom arbeidsgruppen som skal se på justering av studieplan for tannpleie kommer i gang igjen i løpet av 2012, utvides oppdraget til også å gi innspill til denne.

Anne Nordrehaug Åstrøm
Instituttleder

Karen Valsø
Seniorkonsulent